

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๕ องศา ๓๗ ลิปดา ถึง ๖ องศา ๔๑ ลิปดา เหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศา ๕๐ ลิปดา ถึง ๑๐๑ องศา ๓๗ ลิปดา ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยเส้นทางรถไฟประมาณ ๑,๐๓๙ กิโลเมตร ตามถนน เพชรเกษมสายเก่า ๑,๓๙๕ กิโลเมตร หรือสายใหม่ ๑,๐๘๔ กิโลเมตร และเป็นจังหวัดเดียวของภาคใต้ที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๔,๕๒๑.๐๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๘๕๘,๑๑๖ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอแม่ลาน อำเภอยะรัง อำเภอทุ่งยางแดงและอำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ อำเภอสรีสาครและอำเภोजะแนะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัด HULU PERAK รัฐเปรักและจังหวัด BALING รัฐเคดาห์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาและจังหวัด SIK รัฐเคดาห์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

๓) สภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่ของจังหวัดยะลา เป็นลักษณะของภูมิประเทศที่เกิดจากการกระทำของแม่น้ำที่เกิดจากภูเขาสูงทางตอนใต้ไหลกัดกร่อนพื้นที่ไปทางทิศเหนือ และออกทะเลที่ จังหวัดปัตตานี ทำให้มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำบริเวณพื้นที่ตอนเหนือในเขตอำเภอยะหา อำเภอเมืองยะลา อำเภอรามันและอำเภอกรงปินัง พื้นที่ตอนกลางตั้งแต่อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโตและอำเภอเบตงตลอดจนจรดแนวพรมแดนทางใต้มีสภาพพื้นที่เป็นที่สูงและภูเขา

สภาพพื้นที่โดยรวมจำแนกลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ย่อย ๔ บริเวณ ดังนี้

(๑) **พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ** มีความสูงน้อยกว่า ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลและมีระดับความลาดชันต่ำ ประมาณ ๐-๑ % พื้นที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่แม่น้ำพัดพามาทับถม จึงเป็นเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงปานกลาง พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำของจังหวัดยะลา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๔,๔๕๖ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘.๓๐ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอเมือง อำเภอรามันและพื้นที่บางส่วนของอำเภอยะหา พื้นที่บางบริเวณจะเป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำขังตลอดปี เรียกว่า ที่พรุ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอรามัน เช่น พรุโต๊ะพราน พรุบึงน้ำใส และพรุโต๊ะแนแวน เป็นต้น

(๒) **พื้นที่ราบลูกคลื่นลอนลาด** เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบที่มีระดับความสูงไม่เกินจาก ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลเช่นกันเพียงแต่มีระดับความลาดชันระหว่าง ๒-๕ % ลักษณะของพื้นที่จึงเป็นที่ราบสูงต่ำ สลับกันคล้ายลูกคลื่นหรือลูกฟูก พบในพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัด โดยเป็นพื้นที่บางส่วนของอำเภอยะหา อำเภอเมืองและอำเภอรามัน

(๓) **พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน** สภาพพื้นที่คล้ายกับที่ราบลูกคลื่นลอนลาด แต่มีระดับสูงมากกว่า ทั้งนี้ เพราะเป็นเขตต่อเนื่องจากที่สูงและภูเขา โดยมีระดับความลาดชันของพื้นที่ระหว่าง ๕-๒๐% พบกระจายบริเวณกว้าง ในเขตพื้นที่ตอนเหนือจังหวัด เขตอำเภอยะหา อำเภอรามัน และพื้นที่บางส่วนของอำเภอกรงปินัง

(๔) **พื้นที่สูงและภูเขา** พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่สูงและภูเขาสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ ตั้งแต่ตอนกลางของจังหวัดพื้นที่อำเภอกรงปินัง พื้นที่ตอนใต้ของอำเภอยะหาตลอดลงมาทางใต้ครอบคลุมพื้นที่แทบทั้งหมดของอำเภอธารโตและอำเภอเบตง สภาพพื้นที่ที่มีความสูงตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร จนกระทั่งเกินกว่า ๑,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลและมีระดับความลาดชันของพื้นที่เกินกว่าร้อยละ ๒๐ ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาปียอย เขาปิโล และเขาสันกาลาศีร์ ซึ่งเป็นทิวเขาที่เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศและเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายหลักของจังหวัด ได้แก่ แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี ตลอดจนลำธารและลำคลองสาขาต่าง ๆ

๔) ลักษณะดิน

จากการสำรวจและทดสอบดินของกรมพัฒนาที่ดิน จังหวัดยะลาสามารถจัดกลุ่มดินออกเป็น ๖๒ ชุดดิน ซึ่งมีคุณสมบัติและความเหมาะสมในการปลูกพืชแตกต่างกัน สามารถแบ่งความเหมาะสมของพื้นที่การปลูกพืชออกเป็น ๔ บริเวณ ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสำหรับการทำนา

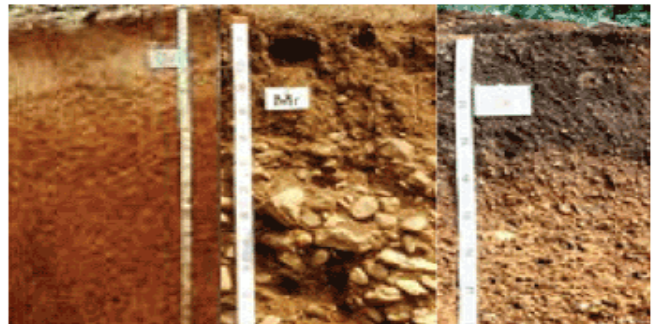
บริเวณที่ ๑ คุณสมบัติส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ซึ่งเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดจากตะกอนลำน้ำ ดินเป็นดินลึกมีการระบายน้ำเลวและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความราบเรียบระดับความลาดชันระหว่าง ๐-๑ % สภาพพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว พบในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเขตอำเภอเมือง อำเภอรามัน อำเภอยะหาและอำเภอกรงปินัง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๙๗,๗๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๖ ของจังหวัด ในฤดูแล้งสามารถใช้ปลูกพืชผักหรือพืชล้มลุกหมุนเวียนได้หากมีการจัดการน้ำที่ดี

(๒) **พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น** มีเนื้อที่มากเป็นลำดับที่สองประมาณ ๕๘๘,๖๑๑.๙๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒๐.๘๓ ของจังหวัด แบ่งเป็นบริเวณย่อย ๔ บริเวณ ได้แก่

ก. บริเวณที่ ๓ ก พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล คุณสมบัติส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ถึงดินร่วนปนดินเหนียว ที่เกิดจากดินพวกตะกอนลำน้ำการระบายน้ำของดินค่อนข้างเลวปฏิกริยาของดินเป็นกรด พบในพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีระดับความลาดชันพื้นที่ระหว่าง ๐-๑ % ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ตอนเหนือ ของจังหวัดเขตอำเภอเมือง อำเภอรามันและอำเภอยะหา ในขณะที่บางบริเวณพบในเขตพื้นที่ตอนกลางและบริเวณที่ราบสองฝั่งแม่น้ำในพื้นที่ตอนใต้ พื้นที่อำเภอกรงปินัง อำเภอบันนังสตาและอำเภอเบตง มีเนื้อที่ ๔๑๘,๓๔๙.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘

ข. บริเวณที่ ๓ ข พื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างมากสำหรับปลูกไม้ผลคุณสมบัติเป็นดินร่วนปนดินเหนียวถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง ดินมีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติสูงปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดเกิดจากพวกตะกอนลำน้ำและมักพบในบริเวณสันดอนริมน้ำ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีระดับความลาดชันระหว่าง ๐-๑% พื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างมาก ต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่และพืชผัก พื้นที่บริเวณนี้พบในเขตที่ราบตอนเหนือเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน อำเภอยะหา และอำเภอบันนังสตา เนื้อที่ประมาณ ๕๖,๕๘๗ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒ ของจังหวัด

ค. บริเวณที่ ๓ ค พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล คุณสมบัติดินเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนทราย การระบายน้ำของดินดีถึงค่อนข้างดีที่เกิดจากการสลายตัวของดินที่เป็นหินแกรนิต หินทราย หินดินดานหรือเกิดจากตะกอนลำน้ำ พบในสภาพพื้นที่ตั้งแต่ที่ราบเรียบ ที่ดอนและพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาด โดยมีระดับความลาดชันพื้นที่ตั้งแต่ ๐-๑% และ ๒-๕ % ในขณะที่บางพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มยังคงความเหมาะสมสำหรับการทำนาพื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่เพียงเล็กน้อยประมาณ ๕๘,๓๕๐ไร่ พบในบริเวณอำเภอเมือง อำเภอรามัน อำเภอบันนังสตาและอำเภอเบตง

ง. บริเวณที่ ๓ ง พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล คุณสมบัติดินเป็นดินร่วนปนทรายที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินที่เป็นหินแกรนิต หินทราย หรือตะกอนน้ำ การระบายน้ำของดินดีถึงระดับดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ พบในลักษณะภูมิประเทศแบบลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย มีความลาดชัน ๕-๑๒ % บริเวณ อำเภอเมือง อำเภอยะหา อำเภอกาบัง อำเภอบันนังสตา และอำเภอกรงปินัง มีเนื้อที่ ๕๕,๓๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๖ ของจังหวัด

(๓) **พื้นที่เหมาะสมสำหรับยางพารา** มีเนื้อที่มากเป็นลำดับที่ ๓ เท่ากับ ๒๐๓,๒๕๑ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗.๑๙ ของจังหวัด จำแนกเป็น ๒ เขตย่อย ได้แก่

ก. พื้นที่ ๓ จ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกยางพาราคุณสมบัติดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวปนกรวดหรือลูกรังการระบายน้ำของดินดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึง

กรดแก่ พบในบริเวณพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย โดยมีระดับความลาดชันระหว่าง ๕-๑๒ % พบในเขตอำเภอ รมัน อำเภอเมืองและบางส่วนของอำเภอเบตง มีเนื้อที่ ๘๑,๒๙๓.๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๘ ของจังหวัด

ข. พื้นที่ ๓ ฉ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา และสวนป่า คุณสมบัติดินเป็น พวกดินร่วนปนเศษหินทราย หินควอทซ์และหินดินดานการระบายน้ำของดินดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่พบในบริเวณเชิงเขาหรือเนินเขาที่มีสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย โดยมีระดับความลาดชันระหว่าง ๕-๑๒ % พบมากตั้งแต่พื้นที่ตอนกลางจังหวัด เขตอำเภอกรงปินัง ตลอดลงมาทางด้านใต้ จนจรดพรมแดน มีเนื้อที่ ๑๒๑,๙๕๗.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๒ ของจังหวัด

(๔) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม ได้แก่ บริเวณที่ ๔ ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา เทือกเขา หรือเนินเขาสูงที่มีระดับความลาดชันเกินกว่า ๓๕% ทำให้ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม เนื่องจากจะทำให้มีปัญหา การพังทลายของดิน ควรปล่อยให้พื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติ เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ พื้นที่บริเวณนี้ มีเนื้อที่มากที่สุดเท่ากับ ๑,๙๓๖,๐๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๒ ของจังหวัด พบในบริเวณเนินเขา ที่สูงหรือภูเขาของทุกอำเภอ

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศทั่วไป

จังหวัดยะลาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล ๒ ชนิดคือ ฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ หรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุม ประเทศไทย ทำให้ภาคต่างๆ ทางตอนบนของประเทศตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาว แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ลงไปรวมถึงจังหวัดยะลาก็มีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทยจึงพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝน อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่นๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ แต่อาจมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว ลมมรสุมอีกชนิด หนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ ประเทศไทย แต่เนื่องจาก เทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกกั้นกระแสน้ำไว้ทำให้ภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดยะลามีฝนน้อยกว่า ภาคใต้ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลม

๑) ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดยะลา พิจารณาตามลักษณะอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ดังนี้

๑.๑ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุม จะมีลม จากทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด คือเดือนเมษายน แต่จังหวัดยะลาอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลาย ความร้อนลงไปมาก

๑.๒ ฤดูฝน แบ่งออกได้เป็น ๒ ช่วง ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็น ฤดู มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และอีกช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม เพราะได้รับ อิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทยทำให้มีฝนตก โดยมีฝนสูงสุดในช่วงเดือนธันวาคม

๑.๓ ฤดูหนาว โดยทั่วไปเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเข้าปกคลุม แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ ทะเลจึงได้รับ อิทธิพลจากลมนี้เต็มที่ทำให้มีฝนตกชุก โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม

๒) อุณหภูมิ

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเล ทำให้ฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนมากนัก ส่วนฤดูหนาวอากาศไม่ถึงกับหนาวจัด โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๗.๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๓๒.๙ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๒.๙ องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือ เดือนเมษายน ซึ่งอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ ๔๐.๒ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๙ และ อุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ ๑๖.๐ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๑

๓) ฝน

ยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีฝนค่อนข้างดีตลอดปี ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนชุกมากกว่าฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เพราะอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้ ไม่มี เทือกเขาสูงปิดกั้น จึงได้รับมรสุมเต็มที่ทำให้มีฝนตกชุกโดยเฉพาะเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ปริมาณฝนของ จังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดี ถ้าเทียบกับทั้งประเทศ แต่ถ้าเทียบภายในภาคเดียวกันถือว่าปานกลาง ฝนเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ ๒,๒๒๒.๑ มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ ๑๗๗ วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนธันวาคม มีฝนเฉลี่ย ประมาณ ๔๒๓.๑ มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ ๒๐ วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน ๒๔ ชั่วโมง ๓๕๘.๖ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ตารางที่ ๑ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ.๒๕๕๔ -๒๕๖๗

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๔	๓,๓๓๗.๒
๒๕๕๕	๒,๑๔๗.๔
๒๕๕๖	๒,๖๗๕.๗
๒๕๕๗	๒,๐๘๐.๘
๒๕๕๘	๑,๗๙๐.๐
๒๕๕๙	๑,๙๑๑.๙
๒๕๖๐	๓,๗๑๐.๐
๒๕๖๑	๒,๓๗๘.๖
๒๕๖๒	๒,๒๔๖.๖
๒๕๖๓	๓,๑๗๘.๑
๒๕๖๔	๒,๕๗๕.๐
๒๕๖๕	๓,๐๖๐.๙
๒๕๖๖	๒,๙๒๗.๒
๒๕๖๗	๒,๖๙๒.๑

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยะลา

๔) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๐.๔ องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย ๓๓.๐ องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์ ต่ำสุดเฉลี่ย ๓๙.๕% และสูงสุดเฉลี่ย ๙๕.๗%

ตารางที่ ๒ ค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด

ปี พ.ศ.	ค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิ (°C)			ค่าเฉลี่ยของความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๖	๓๓.๐	๒๔.๐	๒๗.๐	๙๔.๙	๖๐.๖	๘๑.๗
๒๕๕๗	๓๓.๕	๒๓.๒	๒๗.๑	๙๕.๑	๕๖.๖	๘๐.๓
๒๕๕๘	๓๓.๗	๒๓.๓	๒๗.๓	๙๕.๐	๕๗.๐	๘๐.๐
๒๕๕๙	๓๔.๑	๒๓.๘	๒๗.๘	๙๔.๖	๕๕.๓	๗๙.๔
๒๕๖๐	๓๒.๙	๒๓.๖	๒๗.๐	๙๕.๗	๖๐.๕	๘๒.๖
๒๕๖๑	๓๓.๑	๒๓.๓	๒๗.๒	๙๕.๖	๕๘.๖	๘๑.๕
๒๕๖๒	๓๓.๖	๒๓.๓	๒๗.๔	๙๕.๘	๕๗.๒	๘๑.๐
๒๕๖๓	๓๓.๓	๒๓.๖	๒๗.๓	๙๕.๙	๕๘.๔	๘๑.๗
๒๕๖๔	๓๒.๙	๒๓.๓	๒๗.๑	๙๕.๗	๕๘.๙	๘๑.๕
๒๕๖๕	๓๒.๖	๒๓.๕	๒๗.๑	๙๖.๑	๖๐.๐	๘๒.๕
๒๕๖๖	๓๓.๒	๒๓.๘	๒๗.๕	๙๕.๗	๕๘.๖	๘๑.๔
๒๕๖๗	๓๔.๑	๒๔.๑	๒๘.๑	๙๕.๐	๕๕.๙	๘๐.๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยะลา

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่านอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐-๒๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบและสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ ๒ เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตงเป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิโล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ภายในจังหวัดในเขตตำบลบุดี บ้านนังสาแรง ของอำเภอเมืองยะลา อำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน

๑) ลักษณะลุ่มน้ำ

จังหวัดยะลา มีแม่น้ำสำคัญ คือแม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา อำเภอเยริง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร บริเวณที่แม่น้ำปัตตานี ไหลผ่านอำเภอเบตง อำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตา เป็นพื้นที่สูง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงได้ก่อสร้างเขื่อนบางลางขึ้น ที่ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง มีกำลังผลิตรวม ๒๔,๐๐๐ กิโลวัตต์แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิดจากภูเขาสันกาลาคีรี ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียไหลผ่านอำเภอแว้ง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร

๒) แหล่งน้ำธรรมชาติ

แม่น้ำ จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่ค่อนข้างขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแม้จะมีการสร้างเขื่อน กักเก็บน้ำขึ้นที่บ้านบางกลาง อำเภอบันนังสตาก็ตาม แต่ใช้เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าเท่านั้น ไม่มีระบบชลประทานต่อเนื่อง จะมุ่งเน้นในเขตตอนล่างของแม่น้ำ คือ บริเวณจังหวัดปัตตานี แม่น้ำสำคัญ ในจังหวัดยะลา ได้แก่

(๑) แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในเทือกเขาสันกาลาศีรี บริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และไหลผ่านอำเภอ ยะรัง อำเภอหนองจิก และออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร

(๒) แม่น้ำสายบุรี แหล่งต้นน้ำอยู่บนภูเขาสันกาลาศีรีในพื้นที่อำเภอสุคีริน ไหลผ่าน อำเภอจะนะ อำเภอศรีสาคร อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา ออกสู่ทะเล อ่าวไทย ที่ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร

(๓) คลองเทพา เป็นคลองขนาดใหญ่ ต้นน้ำเกิดจากเขาตีโต๊ก เทือกเขาสันกาลาศีรี ในพื้นที่ อำเภอกาบัง ไหลผ่านอำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผ่านอำเภอสะบ้าย้อย ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย ที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

๓.๒) คลองธรรมชาติ จังหวัดยะลา มีลำคลองธรรมชาติ จำนวน ๓๘๓ สาย

๓.๓) หนอง บึง จังหวัดยะลา มีหนอง และบึง รวมกัน จำนวน ๑๑๓ แห่ง

๓.๔) มีน้ำพุ น้ำซับ จังหวัดยะลา มีแหล่งน้ำพุ น้ำซับ จำนวน ๑๖ แห่ง

๓) แหล่งน้ำชลประทาน

โครงการชลประทานยะลา มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

๓.๑) โครงการที่ยังไม่จ่ายโอน

(๑) โครงการพระราชดำริ จำนวน ๖๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๔๗,๘๘๘ ไร่

(๒) โครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย จำนวน ๓๙ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๘,๖๗๖ ไร่

รวม ๑๐๖ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๘๖,๕๖๔ ไร่

๓.๒) โครงการที่ถ่ายโอนให้กับท้องถิ่น

(๑) โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ จำนวน ๖๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๗,๐๓๕ ไร่

(๒) โครงการศูนย์บริการเกษตรกรรมเคลื่อนที่ จำนวน ๒๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๑๒,๓๑๐ ไร่

(๓) โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕,๕๕๐ ไร่

(๔) โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๘๘ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕๐,๘๖๐ ไร่

รวมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ๒๙๐ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๑๙๒,๓๑๙ ไร่

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดยะลา

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวน	ที่อยู่	พื้นที่	พื้นที่ (ไร่)
๑	ป่ากาบัง	ต.กาบัง อ.ยะหา	๒๗๐	๑๙๘,๗๕๐.๐๐
๒	ป่ากาโสด	ต.ถ้ำทะลุ อ.บันนังสตา	๑๐.๐๕	๖,๒๘๑.๒๕
๓	ป่าเขาใหญ่	ต.ลำพะยา อ.เมืองยะลา	๓๘	๒๓,๗๕๐.๐๐
๔	ป่าจะงวีระ	ต.เกาะรอ อ.รามัน	๒๗.๙๒	๑๗,๔๕๑.๐๐
๕	ป่าต้นหยงกาลอ	ต.บางโงยสิแน อ.ยะหา	๑๑.๕๐	๗,๑๘๗.๕๐
๖	ป่าเทือกเขากาลอ	ต.บูดี อ.เมืองยะลา	๖๖.๗๕	๔๑,๗๑๙.๐๐
๗	ป่าบูกิตตัมมะซู ป่าบูกิตกือแล	อ.เบตง	๐.๔๔	๒๗๕.๐๐
๘	ป่าเบตง	ต.เบตง อ.เบตง	๒๘๐	๑๗๕,๐๐๐.๐๐
๙	ป่าลากะ	ต.กายูบอเกาะ อ.รามัน	๑๗.๖๖	๑๑,๐๓๙.๐๐
๑๐	ป่าลาบูและป่าถ้ำทะลุ	ต.สะอะ อ.เมืองยะลา	๓๓๔.๑๖	๒๐๘,๘๕๐.๐๐
๑๑	ป่าสกายอกูวิง	ต.บาโร๊ะ อ.ยะหา	๑๓	๘,๑๒๕.๐๐
รวม			๑,๐๖๙.๔๘	๖๖๘,๔๒๗.๗๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๒) ป่าอนุรักษ์

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในท้องที่จังหวัดยะลา

ลำดับที่	ชื่อป่าอนุรักษ์	ที่อยู่	พื้นที่ (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี	อำเภอรามัน	๑๒,๕๖๙.๐๐
๒	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	รวมทั้งจังหวัดยะลา	๔,๘๘๑.๒๕
		อำเภอยะหา	๒,๙๐๖.๒๕
		อำเภอเมืองยะลา	๑,๙๗๕.๐๐
๓	อุทยานแห่งชาติบางลาง	รวมทั้งจังหวัดยะลา	๑๖๓,๑๒๕.๐๐
		อำเภอบันนังสตา	๕,๖๔๐.๓๘
		อำเภอธารโต	๓๐,๒๙๗.๒๕
		อำเภอเบตง	๑๒๗,๑๘๗.๓๗
๔	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา	อำเภอเบตง	๖๔,๙๙๓.๐๐
รวม			๒๔๕,๕๖๘.๒๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๓) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

จังหวัดยะลา มีพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบลา-ฮาลา ท้องที่อำเภอเบตง พื้นที่ ๘๐,๓๐๐ ไร่

๔) ป่าเตรียมการสงวน

ตารางที่ ๕ แสดงพื้นที่ป่าเตรียมการสงวน

ลำดับที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
๑	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ ๑)	บันนังสตา และรามัน	๙,๑๐๖.๒๕
๒	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ ๒)	บันนังสตา และธารโต	๗๔,๓๖๘.๗๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๕) ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้

ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้ ท้องที่อำเภอเบตง พื้นที่ ๒๕๔,๐๐๐ ไร่

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดยะลา มีประชากรจำนวน ๕๓๒,๓๒๖ คน แยกเป็น ชายจำนวน ๒๖๔,๙๒๘ คน และหญิงจำนวน ๒๖๗,๓๙๘ คน แบ่งการปกครองออกเป็น ๘ อำเภอ ๕๘ ตำบล ๓๘๐ หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๑๖ แห่ง (แยกเป็นเทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง และเทศบาลตำบล ๑๓ แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔๗ แห่ง

ตารางที่ ๖ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดยะลา

ที่	อำเภอ	เขตการปกครอง				พื้นที่ (ตร.กม.)
		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	
๑	เมืองยะลา	๑๔	๘๐	๖	๙	๔๖๒.๒๔
๒	รามัน	๑๖	๙๐	๓	๑๔	๕๑๖.๐๓๑
๓	บันนังสตา	๖	๕๐	๒	๕	๗๑๕
๔	กรงปินัง	๔	๒๓	-	๔	๑๘๕
๕	ธารโต	๔	๓๗	๑	๔	๖๗๕
๖	เบตง	๕	๓๒	๒	๓	๑,๓๒๘
๗	ยะหา	๗	๔๙	๒	๖	๔๙๙.๙
๘	กาบัง	๒	๑๙	-	๒	๔๕๑
รวม		๕๘	๓๘๐	๑๘	๔๗	๔,๘๓๒.๑๗๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๗ แสดงรายชื่อตำบลแยกรายอำเภอของจังหวัดยะลา

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนตำบล	รายชื่อตำบล
๑	เมืองยะลา	๑๔	สะเตง (เขตเทศบาล) หน้าถ้ำ บุดี สะเตงนอก ยะลา พร่อน ลำพะยา ท่าสาป บันนังสาเรง เปาะเส็ง ลิดล ลำใหม่ ยูโป ตาเซะ
๒	เบตง	๕	เบตง (เขตเทศบาล) ตาเนาะแมเราะ ยะรม อัยเยอร์เวง ธารน้ำทิพย์
๓	บันนังสตา	๖	บันนังสตา ตาเนาะปูเต๊ะ ตลิ่งชัน ถ้ำทะลุ บาเจาะ เชื่อนบางลาง
๔	ธารโต	๔	ธารโต บ้านแหร แม่หวาด คีรีเขต
๕	ยะหา	๗	ยะหา บาโร๊ะ ตาซี บาโงยซิแน ละแอ ปะแต กาดอง
๖	รามัน	๑๖	กายูบอเกาะ กาลูบิง กอตตือรี๊ะ โกตาบารู อาซ่อง เกะรอก ท่าธง จะก๊ะ เนินงาม บาโงย ยะต๊ะ บาลอ ป้อมัง วังพญา ตะลิ๊ะหลอ กาลอ
๗	กาบัง	๒	บาละ กาบัง
๘	กรงปินัง	๔	กรงปินัง สะอะ หัวยกระทิง ปูโรง
รวม		๕๘ ตำบล รวมเขตเทศบาล	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๘ จำนวนประชากรของจังหวัดยะลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	เมืองยะลา	๘๖,๑๘๐	๙๑,๒๐๘	๑๗๗,๓๘๘	๖๘,๗๘๐
๒	เบตง	๓๑,๑๙๒	๓๑,๒๓๐	๖๒,๔๒๒	๒๘,๑๓๖
๓	บันนังสตา	๓๓,๓๖๓	๓๒,๒๘๓	๖๕,๖๔๖	๒๐,๐๓๗
๔	ธารโต	๑๓,๖๗๘	๑๒,๗๑๑	๒๖,๓๘๙	๑๐,๑๖๒
๕	รามัน	๔๙,๓๐๗	๕๐,๔๕๖	๙๙,๗๖๓	๒๕,๙๘๕
๖	ยะหา	๓๓,๓๕๓	๓๓,๑๔๘	๖๖,๕๐๑	๑๖,๓๑๕
๗	กาบัง	๑๓,๕๑๓	๑๒,๘๗๘	๒๖,๓๙๑	๗,๕๖๘
๘	กรงปินัง	๑๕,๙๑๗	๑๕,๖๗๐	๓๑,๕๘๗	๖,๘๔๔
รวมทั้งสิ้น		๒๗๖,๕๐๓	๒๗๙,๕๘๔	๕๕๖,๐๘๗	๑๘๓,๘๒๗

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี

จังหวัดยะลา มีสังคมแบ่งออกได้ตามภาษาและศาสนา เป็น ๓ รูปแบบ คือ

- ๑) สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่น และนับถือศาสนาอิสลาม
- ๒) สังคมชุมชนที่พูดภาษาไทยและนับถือศาสนาพุทธ
- ๓) สังคมชุมชนที่พูดภาษาจีนและนับถือศาสนาอื่น เช่น พุทธ และคริสต์

สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่นและนับถือศาสนาอิสลามนั้น มักตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่ม ไม่ปะปนกับชุมชนที่นับถือศาสนาอื่น อยู่เป็นหมู่บ้านๆ ประกอบอาชีพด้วยกันในชุมชนเดียวกัน ส่วนน้อยที่ปะปนกัน ถ้าจำเป็นก็อยู่ปะปนกันบ้าง การนับถือศาสนา ต่างคนต่างปฏิบัติศาสนกิจของตนไป ไม่เบียดเบียนกัน อยู่ด้วยกันโดยสันติ มีบ้างที่ไม่ลงรอยกันในเรื่องศาสนา แต่เป็นเรื่องเล็กน้อย ปัจจุบันผู้ที่พูดภาษามลายูถิ่น ก็สามารถพูดภาษาไทยได้เป็นส่วนใหญ่ เพราะการศึกษาสูงขึ้น กว้างออกไปตามความเจริญของท้องถิ่น และความจำเป็นที่ต้องประกอบอาชีพสัมพันธ์กัน สำหรับชาวพุทธที่พูดภาษาไทย ก็สามารถพูดภาษามลายูถิ่นได้ นับเป็นวิวัฒนาการด้านวัฒนธรรมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ รูปแบบของชุมชนมักเกิดขึ้นโดยถือศาสนสถานเป็นจุดศูนย์กลาง เช่น วัด มัสยิด หรือสุเหร่า เพราะต้องอาศัยคนที่รวมกันเข้าเป็นชุมชนที่สนับสนุนค้ำจุนชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่นๆ เช่น การแต่งกาย การขึ้นบ้านใหม่ วันสงกรานต์ การบวชชานาค วันออกพรรษา ประเพณีเดือนสิบ (วันสารทไทย) และประเพณีวันลอยกระทง ชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ ก็จะมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับจังหวัดอื่นๆ สำหรับชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีความแตกต่างไปบ้าง

การแต่งกาย

ชาวยะลาปัจจุบัน แต่งกายตามลัทธิศาสนาที่ตนนับถือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะแต่งกายแบบที่นิยมของชาวมุสลิมโดยทั่วไป ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธก็แต่งกายตามแบบของชาวไทยที่นิยมโดยทั่วไป ชาวพุทธไม่ได้นิยมเครื่องแต่งกายแบบชาวฮินดูหรือชาวอินเดียอันเป็นแหล่งของศาสนาพุทธ ชาวพุทธในชนบทแต่งกายแบบไทยแท้ตามสบาย ถ้าอยู่ในเมืองแต่งกายแบบสากลหรือตามที่ทางราชการไทยบัญญัติ นิยมค่อนข้างไปทางยุโรป ในจังหวัดยะลามีผู้นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น คริสต์ ฮินดู น้อย

ชาวชนบทที่กล่าวว่าแต่งกายตามสบายนั้น เพราะภาคใต้มีอากาศแบ่งเป็น ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน กับฤดูฝนเท่านั้น ไม่มีฤดูหนาว ชาวชนบทที่เรียกว่าชาวบ้านนั้น ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เรื่องการสวมเสื้อ มีความจำเป็นน้อยสิ้นเปลือง จึงไม่ใคร่สวมเสื้อ เว้นแต่ผู้หญิง ผู้ชายจะนุ่งโจงหรือกางเกงขาสั้น โปกหัวหรือคลุมหัว ทำไร่ ทำนา ทำสวน หรือหาปลา ถ้าเข้าเมืองหรือเข้าสังคม ก็แต่งกายเรียบร้อย ตามความนิยมของสังคมในท้องถิ่นนั้น สำหรับชาวมุสลิมผู้คงแก่เรียนในทางศาสนา มักนิยมแบบชาวอาหรับก็มีอยู่เป็นอันมาก จะเห็นอยู่ทั่วไปในยุคโลกาภิวัตน์นี้ การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ มักวิวัฒนาการไปตามรูปแบบของชาวยุโรปมาก โดยเฉพาะบุคคลที่ประกอบอาชีพรับราชการ ธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ

ประเพณี

ประเพณีของชาวไทยพุทธ

๑) ประเพณีชิงเปรต การชิงเปรตเป็นประเพณีเนื่องในเทศกาลเดือนสิบของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ โดยจัดในวัดทุกวัด ในวันแรม ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยทำร้านจัดสำรับอาหารคาวหวาน ไปวาง เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้เปรตชน (ปู่ ย่า ตา ยาย และบรรพบุรุษ ที่ล่วงลับไปแล้ว) ร้านที่วางอาหาร เรียกว่า ร้านเปรต สร้างไว้กลางวัด ยกเสาสูง

๔ เสาบ้าง เสาเดียวบ้างและนิยมจัดทำร้ายเปรต ๒ ร้าน โดยแบ่งออกเป็นร้านเสาสสูง สำหรับคนหนุ่มที่มีกำลังวังชาในการปีนป่าย อีกร้านเป็นเสาเตี้ยสูงแค่อว สำหรับให้เด็กและผู้หญิงได้แย่งชิง เพื่อความสนุกสนาน บนร้านเปรตจะมีสายสัญญาณวงล้อมไว้รอบและต่อยาวไปจนถึงที่พระสงฆ์นั่งทำพิธีกรรม เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว จะมีผู้ตีระฆังให้สัญญาณ บรรดาผู้มาร่วมทำบุญก็จะเข้าไปรุมแย่งสิ่งของอาหารคาวหวานที่อยู่บนร้านเปรตอย่างสนุกสนาน ซึ่งเรียกกันว่า ชิงเปรต

๒) ประเพณีบังกุลบัว การบังกุลบัวคือการทำบุญระลึกถึงญาติที่ล่วงลับไปแล้ว และนำกระดุมมาบรรจุไว้ในบัว (ที่บรรจุอัฐิ) ประจำหมู่บ้าน ในแต่ละวัดหรือบัวประจำตระกูล มีขึ้นระหว่างเดือน ๕ แรม ๑ ค่ำ ของทุกปีเป็นต้นไป ถือเป็นกิจกรรมชุมนุมญาติของแต่ละหมู่บ้านตำบล โดยเมื่อถึงวันบังกุลบัว ญาติพี่น้องลูกหลานที่ไปประกอบอาชีพหรือไปอยู่ต่างถิ่น จะพร้อมใจกันกลับบ้าน เพื่อทำบุญในวันนี้ และจะมีการทำความสะอาดตกแต่งบัว บางที่เรียกประเพณีนี้ว่า ทำบุญรดน้ำบัว

๓) ประเพณีลากพระ ลากพระหรือชักพระจะกระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา ๑ วัน คือตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ พุทธศาสนิกชนจะพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือรถหรือล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามถนนไปรวมกัน ณ จุดที่นัดหมายอาจจะเป็นวัดใดวัดหนึ่งหรือสถานที่ที่ผู้จัดงานกำหนดไว้ รถหรือล้อเลื่อนนั้น ชาวบ้านมักเรียกว่า เรือพระ ปกติจะตกแต่งเป็นรูปเรือ โดยใช้คนลากเชือกเป็น ๒ สาย บนเรือพระจะมีคนตีโพน การตีโพนนั้นเพื่อปลุกใจให้ชาวบ้านกระตือรือร้นมาร่วมพิธีลากพระ และเรียกให้ชาวบ้านที่อยู่แนวถนนได้มาร่วมพิธีเท่าที่มีเวลา อาจจะเพียงช่วงระยะทาง ๑๐ - ๒๐ เมตร และร่วมทำบุญตามศรัทธา เมื่อเรือพระแต่ละลำเดินทางไปถึงจุดนัดหมาย ก็จะมีพิธีกรรมและกิจกรรม โดยชาวบ้านจะนำอาหารถวายพระสงฆ์ที่มาพร้อมกับเรือพระ หรือพระสงฆ์ที่ชาวบ้านนิมนต์มาเพื่อร่วมงานลากพระ เพื่อพระฉันเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะร่วมรับประทานอาหาร และร่วมกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานและความสามัคคี กิจกรรมที่จัดในงานประเพณีลากพระ ได้แก่ การประกวดเรือพระ การแข่งขันตีโพนหรือกลองใหญ่ แข่งขันชั้ดตัม แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน

ประเพณีของชาวไทยมุสลิม

๑) มาแกบูโละ “มาแกบูโละ” เป็นภาษาท้องถิ่น แปลว่า “กินเหนียว” ประเพณีการกินเหนียวของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จะใช้ในหลายโอกาส เช่น แต่งงาน และเข้าสู่หนัด คำว่า “กินเหนียว” มิใช่ว่าเจ้าของจะบริการอาหารเฉพาะข้าวเหนียวเท่านั้น แต่เป็นการเลี้ยงอาหารธรรมดาทั่วไปนั่นเอง

๒) การเข้าสู่หนัด เป็นหลักการของศาสนาอิสลาม อันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องความสะอาด คือ การขลิบผิวหนังหุ้มส่วนปลายอวัยวะเพศชาย หรือเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า “มาชะยาววี” ซึ่งจะกระทำแก่เด็กชาย ที่มีอายุระหว่าง ๒-๑๐ ปี ส่วนการจัดเลี้ยงอาหารในวันเข้าสู่หนัด ถือว่าเป็นประเพณีอย่างหนึ่ง

๓) วันฮารีรายอ มีอยู่ ๒ วันคือ

(๑) วันอฎีลพิตรี หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอ” เป็นวันรื่นเริงเนื่องจากการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นการกลับเข้าสู่สภาพเดิมคือ สภาพที่ไม่ต้องอดอาหาร ไม่ต้องอดน้ำ ฯลฯ อีกต่อไป วันอฎีลพิตรี ตรงกับวันที่หนึ่งของเดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือนที่ ๑๐ ทางจันทรคติและทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการ ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) วันอฎีลอัชฮา หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอหัจญ์” หมายถึง วันรื่นเริงเนื่องในวันเชือดสัตว์พลีเป็นทานบริจาคอาหารแก่คนยากจนและประชาชนทั่วไป ตรงกับวันที่ ๑๐ ของเดือนชุลอิจญะ เป็นเวลาเดียวกับการประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครเมกกะของมุสลิมทั่วโลก ดังนั้น ชาวไทยมุสลิมจึงนิยมเรียกวันตรุษนี้ว่า วันอีดใหญ่หรือวันรายอหัจญ์ และทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔) วันเมาลิด เมาลิด เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า เกิด ที่เกิด หรือวันเกิด ซึ่งหมายถึงวันสมภพของนบีมุฮัมมัด ตรงกับวันที่ ๑๒ ของเดือนรอบีอุลอวารัล หรือเดือนที่ ๓ ตามปฏิทินอาหรับ วันเมาลิด นอกจากจะเป็นวันเฉลิมฉลองเนื่องในวันสมภพของนบีมุฮัมมัดแล้ว ยังเป็นการรำลึกถึงวันที่ท่านลี้ภัยจากนครเมกกะไปสู่นครมาดีนะห์ และเป็นวัน

มรดกกรรมของท่านอีกด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ในวันเมาลิด ได้แก่ การอัญเชิญคัมภีร์ อัน-กูรอ่าน การแสดงปาฐกถาธรรม การแสดงนิทรรศการ การเลี้ยงอาหาร ฯลฯ

๕) วันอาซูรอ อาซูรอ เป็นภาษาอาหรับ หมายถึง วันที่ ๑๐ ของเดือนมุฮัรรอณ ซึ่งเป็นเดือนทางศักราชอิสลาม ในสมัยท่านนบีนุฮ ได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ยังความเสียหายแก่ทรัพย์สินไร่นาของประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดการขาดอาหารบริโภค จึงประกาศให้ผู้ที่มิสิ่งของที่เหลือพอจะรับประทานได้ ให้เอามากองรวมกัน เนื่องจากต่างคนต่างมีของคนละอย่าง ไม่เหมือนกัน ท่านนบีนุฮ ให้เอาของเหล่านั้นมากวนเข้าด้วยกัน สวากของท่านก็ได้รับประทานอาหารโดยทั่วกัน และเหมือนกัน ในสมัยท่านนบีมูฮัมหมัด (คือลฯ) ได้เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันขณะที่กองทหารของท่านกลับจากการรบที่บาดัร ปรากฏว่าทหารมีอาหารไม่พอกิน ท่านนบีมูฮัมหมัด (คือลฯ) จึงใช้วิธีการของท่านนบีนุฮ โดยให้ทุกคน เอาข้าวของที่รับประทานได้มากวนเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งกันรับประทานในหมู่ทหาร

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง การคมนาคมที่สะดวก มี ๒ ทาง คือ ทางรถไฟ และทางรถยนต์

๑) ทางรถไฟ จังหวัดยะลามีขบวนรถด่วน รถเร็ว สปรีนเตอร์ จากสถานีรถไฟกรุงเทพ-สถานียะลา ทุกวันใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๗ ชั่วโมง

๒) ทางรถยนต์ ตารางเดินรถภาคใต้จากสถานีขนส่งสายใต้ใหม่-จังหวัดยะลาใช้เส้นทางหลวง หมายเลข ๔ ไปจังหวัดชุมพร รวมระยะทางประมาณ ๔๖๐ กิโลเมตร ต่อด้วยเส้นทางหลวงหมายเลข ๔๑ หรือ ๔๒ ประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร ผ่านปากบาราเทพาถึงสามแยกดอนยาง เลี้ยวขวาอีกประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เข้าสู่จังหวัดยะลา รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ธรรมดา ออกเดินทางทุกวันจากสถานีขนส่งสายใต้ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๗ ชั่วโมง

๑.๔.๒ ไฟฟ้า จังหวัดยะลา มีโรงผลิตไฟฟ้า จำนวน ๙ แห่ง เป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และโรงไฟฟ้าชีวมวลของบริษัทเอกชน จำนวน ๗ แห่ง มีกำลังการผลิตติดตั้งรวม ๑๐๖.๑๗ เมกะวัตต์ ดังนี้

ตารางที่ ๙ แสดงโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และโรงไฟฟ้าชีวมวลของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๗

โรงไฟฟ้า	สถานที่ตั้ง	กำลังผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)
๑. โรงไฟฟ้าเขื่อนบางลาง (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๙๖.๙
๒. โรงไฟฟ้าเขื่อนบ้านสันติ (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๑.๒๘
๓. บริษัท ยะลา กรีน เพาเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัด	เมืองยะลา	๒๕.๕๖
๔. บริษัท ยะลากรีน เอนเนอร์ยี จำกัด	เมืองยะลา	๙.๙
๕. บริษัท ทีพีซีเอช เพาเวอร์ ๑ จำกัด	เมืองยะลา	๙.๙
๖. บริษัท ทีพีซีเอช เพาเวอร์ ๒ จำกัด	เมืองยะลา	๙.๙
๗. บริษัท ประชาธิรัฐชีวมวล บันนังสตา จำกัด	บันนังสตา	๓
๘. บริษัท เบตง กรีน เพาเวอร์ จำกัด	เบตง	๗.๕
๙. บริษัท พี ซี เบตง กรีน เอนเนอร์ยี จำกัด	เบตง	๗.๕

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา

สถานีไฟฟ้าแรงสูง

จังหวัดยะลา มีสถานีไฟฟ้าแรงสูง จำนวน ๓ แห่ง เป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และเป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๑) ขนาด ๑๑๕ KV

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๒) ขนาด ๒๓๐ KV

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายุพราชชนีย์ (YRA) ขนาด ๑๑๕-๓๓ KV

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

จังหวัดยะลา มีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียในพื้นที่อำเภอเบตง จึงมีการตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านต่าบลเบตง อำเภอเบตง โดยมีด่านตรวจพืช กรมวิชาการเกษตร ตั้งอยู่ที่พื้นที่ดังกล่าวด้วย

๒) ระบบน้ำประปา

หน่วยงานที่ให้บริการทางด้านการประปาของจังหวัดยะลา มีทั้งหน่วยงานประปาส่วนภูมิภาค และการประปาเทศบาล แยกได้ดังนี้

(๑) การประปาส่วนภูมิภาค มีสำนักงานประปา จำนวน ๒ แห่ง

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลของสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดยะลา

สาขา	จำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	กำลังผลิตที่ใช้งาน (ลบ.ม./วัน)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม.)
๑. เบตง	๑๐,๗๙๙	๑๗,๒๘๐	๒๖๕,๖๕๘	๒๕๓,๖๕๘	๒๐๕,๒๘๕
๒. ยะหา	๒,๙๗๔	๓,๔๕๖	๑๐๓,๗๕๙	๑๐๒,๒๖๙	๖๙,๗๓๓

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาเบตงและยะหา

(๒) การประปาเทศบาลนครยะลา

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลอัตราการผลิตและผู้ใช้น้ำประปา ในเขตเทศบาลนครยะลา

รายการ	๒๕๖๖
อัตราการผลิต (ลบ.ม.)	๘,๗๖๐,๐๐๐
ผู้ใช้น้ำประปา (ราย)	๒๐,๕๗๔

ที่มา : กองการประปา เทศบาลนครยะลา

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา (Gross Provincial Products : GPP) ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๗ มีมูลค่า ๕๙,๐๖๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ๕๒,๕๑๑ ล้านบาท ในปีที่ผ่านมาเท่ากับ ๖,๕๔๙ ล้านบาท ลำดับที่ ๕๐ ของประเทศ และลำดับที่ ๙ ของภาคใต้ รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร (GPP Per Capita) ๑๒๑,๔๓๗ บาท/คน/ปี ลำดับที่ ๔๕ ของประเทศ และลำดับที่ ๙ ของภาคใต้

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๗ พิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี โดยมีสัดส่วนภาคบริการ ร้อยละ ๕๔.๐ ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๓๖.๙ และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๙.๑

การผลิตภาคบริการ มีมูลค่า ๓๑,๙๑๐ ล้านบาท โดยสาขาการขนส่งและการขายปลีกฯ มีมูลค่าสูงสุด ๖,๗๓๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ ของภาคบริการ รองลงเป็นสาขาการศึกษา และสาขาบริหารราชการฯ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ และร้อยละ ๑๓.๒ ตามลำดับ

การผลิตภาคเกษตร มีมูลค่า ๒๑,๗๖๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๔,๓๔๓ ล้านบาท จากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙

การผลิตภาคอุตสาหกรรม มีมูลค่า ๕,๓๘๕ ล้านบาท ลดลง ๕๕ ล้านบาท จากปีที่ผ่านมา หดตัวร้อยละ -๒.๗ ตามการหดตัวสาขาไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดยะลา (Gross Provincial Products : GPP)

สาขา	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)		
	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗
ภาคเกษตร	๑๓,๓๓๖	๑๗,๔๒๓	๒๑,๗๖๖
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑๓,๓๓๖	๑๗,๔๒๓	๒๑,๗๖๖
ภาคอุตสาหกรรม	๕,๖๘๑	๕,๔๔๐	๕,๓๘๕
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๒๘๔	๒๔๐	๒๔๔
การผลิต	๔,๔๐๕	๔,๐๖๐	๔,๑๑๔
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๙๓๔	๑,๐๘๐	๙๕๗
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๕๘	๕๙	๗๑
ภาคบริการ	๒๘,๕๓๒	๒๙,๖๔๘	๓๑,๙๑๐
การก่อสร้าง	๒,๗๓๘	๒,๑๓๑	๒,๓๘๗
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	๕,๓๙๔	๖,๓๒๕	๖,๗๓๔
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๑,๒๔๕	๑,๓๑๔	๑,๔๓๗
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๗๔๐	๑,๗๕๘	๒,๓๙๘
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๖๗๗	๖๑๔	๖๓๖
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๓,๒๐๐	๓,๓๘๙	๓,๔๐๔
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๑,๗๗๒	๑,๘๗๘	๑,๘๒๐
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๓๖	๒๙	๓๔
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	๔๙๗	๑๘๙	๑๓๒
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๔,๒๗๑	๓,๙๑๓	๔,๒๒๗
การศึกษา	๕,๓๙๕	๕,๕๒๒	๕,๙๖๓
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๒,๐๘๙	๒,๑๒๑	๒,๒๗๕
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๙๖	๑๐๐	๑๐๔
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	๓๘๑	๓๖๗	๓๕๙
Gross provincial product (GPP)	๔๗,๕๔๙	๕๒,๕๑๑	๕๙,๐๖๐
GPP Per capita (Baht)	๙๘,๙๐๓	๑๐๘,๕๘๒	๑๒๑,๔๓๗
%YOY	-๗.๕๘	๙.๗๙	๑๑.๘๔
Population (๑,๐๐๐ persons)	๔๘๑	๔๘๔	๔๘๖

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

สวนขวัญเมือง

เป็นสวนสาธารณะกลางเมืองยะลา ดัดแปลงมาจากสวนสาธารณะพญาโกย อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหลักเมืองประมาณ ๓๐๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐๗ ไร่ จัดให้เป็นสนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมือง โดยเฉพาะทะเลสาบ มีเนื้อที่ ๖๙ ไร่ เนื่องจากจังหวัดยะลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพื้นที่ทั้งหมดเป็นป่าเขา ไม่มีชายแดนทะเล ทางเทศบาลเมืองยะลาจึงได้จัดทำชายหาดจำลองขึ้น มีสนามแข่งขันนกเขาชาวเสียม ซึ่งเป็นสนามมาตรฐานใหญ่ที่สุดในจังหวัดภาคใต้

น้ำตกบูเกะปิไล หรือน้ำตกตะวันรัศมี

อยู่ระหว่างตำบลบูติกับตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ที่สันเขาลูกนี้มีน้ำตกซึ่งตามประวัติเป็นที่พักผ่อนของเจ้าผู้ครองนครเมืองรามันในสมัยที่เมืองชายแดนภาคใต้ยังแยกตัวเป็น ๗ หัวเมือง อยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินสายยะลา - รามัน ๑ กม.

ถ้ำคนโท

อยู่ห่างจากตัวเมืองยะลาประมาณ ๖ กิโลเมตร บนถนนสายยะลา - ยะหาด้านขวามือ หรือถึงก่อนถ้ำคูหาภิมุขเพียง ๑ กิโลเมตร มีรถประจำทางจากตัวเมืองผ่านทุกครึ่งชั่วโมง เมื่อลงจากรถแล้วเดินเข้าไปตามถนนเล็กๆ ประมาณ ๕๐ เมตร ผ่านป่าละเมาะไปยังทิวเขากำป๋อันเป็นที่ตั้งของถ้ำสำเภาทอง และถ้ำคนโท เมื่อผ่านถ้ำสำเภาทองแล้วเดินเลียบบเชิงเขาไปอีก ๑๕ นาที จึงถึงถ้ำคนโท ซึ่งเป็นถ้ำที่มีความสวยงามและใหญ่ที่สุดในภูเขากำป๋อัน เป็นภูเขาหินอ่อน ภายในถ้ำมีหินงอก สูงประมาณ ๑๒๐ เมตร มีลักษณะคล้ายผู้หญิงนั่งสมาธิใคร ๆ เรียกเธอว่า “แม่นางมณโฑ” ซึ่งเพี้ยนมาจากชื่อถ้ำนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ขุดพบพระพิมพ์เก่าแก่มากมาย โดยเฉพาะพระพิมพ์อวลโลกิเตศวรแบบศรีวิชัย ซึ่งเป็นพระพิมพ์ที่มีลักษณะดีและเนื้อสวยที่สุดในบรรดาที่ขุดพบได้ทั้งหมด

ถ้ำศิลป์

ตั้งอยู่หมู่ ๒ ตำบลหน้าถ้ำในเขตอำเภอเมืองไม่ไกลจากถ้ำคูหาภิมุข การเดินทางทางใช้เส้นทางเดียวกับ วัดถ้ำคูหาภิมุข แต่ต้องเดินทางต่อไปอีก ๒ กิโลเมตร สภาพถนนลาดยางจนถึงเชิงเขา มีบันไดให้นักท่องเที่ยวเดินขึ้นไปยังปากถ้ำโดยสะดวก (ปากถ้ำสูงจากเชิงเขา ๒๘ เมตร) จุดเด่นของถ้ำศิลป์อยู่ที่ภายในถ้ำมีจิตรกรรมฝาผนัง ทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นภาพคนล่าสัตว์ เขียนด้วยสีดำและจิตรกรรมสมัยประวัติศาสตร์ เป็นภาพพระพุทธรูปประวัติตอนธิดา พระยามารช่วยวนพระพุทธรูปเจ้า ภาพนี้มีขนาด ยาว ๘ เมตร สูง ๕ เมตร แต่สภาพของจิตรกรรมค่อนข้าง ลบเลือน จิตรกรรมนี้ได้รับการยกย่องว่ามีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นงานศิลปกรรมสมัยศรีวิชัยชิ้นเดียวที่เป็นภาพจิตรกรรม การเข้าชมแจ้งความจำนงต่อครูใหญ่โรงเรียนบันนังลือตาที่อยู่ใกล้ถ้ำ ซึ่งเป็นผู้เก็บรักษาอุทยานประตูถ้ำ

น้ำตกตะวันรัศมี

เป็นน้ำตกที่สวยงามแตกต่างจากน้ำตกอื่นๆ เพราะเมื่อแสงแดดกระทบกับสายน้ำ จะทำให้สีของหินใต้แอ่งน้ำเป็นสีเหลืองสวยงาม น้ำตกนี้ตั้งอยู่หมู่ ๖ อำเภอรามัน ตั้งบนภูเขาบ้านป้อมมิ่ง ห่างจากตัว เมืองยะลา ประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ใช้เส้นทางยะลา - โกตาบารู ถนนลาดยางตลอด ๑๕ กิโลเมตร เลี้ยวเข้า ตำบลโกตาบารูถึง ตำบลท่าเรือ ประมาณ ๒ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนหมู่บ้านประมาณ ๒ กิโลเมตร จะถึงทางเข้าน้ำตก เข้าไปประมาณ ๕๐๐ เมตร

บึงน้ำใส

แหล่งกำเนิดปลาตะพัดบึงน้ำใส (ปลามังกร) อยู่ที่อำเภอรามัน ห่างจากตัวเมืองยะลา ๒๖ กิโลเมตร ผ่านอำเภอรามันไปทาง อำเภอรือเสาะ ประมาณ ๘ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายจากถนนใหญ่เข้าสู่บ้านบึงน้ำใสหมู่ที่ ๕ ตำบล ตะโละหะลอ อำเภอรามัน ปลาชนิดนี้มีมาก ในแถบอินโดจีน มาเลเซีย และประเทศไทยตอนล่าง มีความเชื่อว่า ผู้ใดเลี้ยง ปลาตะพัด (ปลามังกร) จะมีโชคลาภ จึงทำให้มีราคาซื้อขายค่อนข้างสูง

ถ้ำกระแซง

เป็นถ้ำที่สวยงามตามธรรมชาติเพดานของถ้ำมีหินย้อยมากมาย ถ้ำที่อยู่ใกล้เคียงกับถ้ำกระแซงอีก ๓ ถ้ำ ได้แก่ ถ้ำลูกอม ถ้ำน้ำลอด และถ้ำพระ ถ้ำเหล่านี้อยู่ในเขตอำเภอบันนังสตา อยู่ห่างตัวจังหวัดยะลา ๕๐ กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอบันนังสตา ๘ กิโลเมตร ใช้เส้นทางเดียวกับการไปเชื่อมบางกลาง ลักษณะเด่นของถ้ำกระแซง คือ มีลำธารไหลผ่านลอดถ้ำปากถ้ำเป็นโพรงขนาดใหญ่มองออกไปภายนอกเห็นป่าไม้ร่มรื่น และทิวทัศน์งดงามเหมาะสำหรับ ท่องเที่ยวพักผ่อน

น้ำตกกือลอง (สุขทาลัย)

อยู่ในนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ อำเภอบันนังสตา บนเขาปกโย๊ะ เขานี้เป็นที่ตั้งสถานีถ่ายทอด สัญญาณห่างจากตัวเมืองประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายยะลา - เบตง แยกซ้ายเข้าทางลูกรังอีกประมาณ ๘ กิโลเมตร น้ำตกนี้ถูกค้นพบเมื่อปี ๒๕๐๗ ประกอบด้วยน้ำตก ๕ ชั้น สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงประทาน นามน้ำตกแห่งนี้ว่า “น้ำตกสุขทาลัย” มีทิวทัศน์ที่สวยงามมากเหมาะสำหรับเล่นน้ำในแอ่งน้ำและพักผ่อนรับประทานอาหาร ศาลาที่สร้างไว้

ถ้ำทะเล

อยู่ในเขตตำบลถ้ำทะเล อำเภอบันนังสตา ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางตามเส้นทางหลวงสาย ยะลา- บันนังสตา - เบตง และมีทางแยกสู่แหล่งท่องเที่ยวถ้ำทะเลอยู่ขวามือ จุดเด่น คือ ถ้ำหินปูนซึ่งทะเลลอดไปอีกด้านหนึ่งของ ภูเขาที่มีศาลประดิษฐานรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวไทย เชื้อสายจีนในจังหวัดยะลาและพื้นที่ ใกล้เคียง โดยเฉพาะในช่วงเดือนยี่ทางจันทร์คุดของจีน ซึ่งจัดให้มีเทศกาลกินเจขึ้นที่บริเวณศาลแห่งนี้จะมีนักท่องเที่ยวและ ผู้นับถือศรัทธาเจ้าแม่กวนอิมเดินทางมาร่วมสักการะและกินเจมากกว่าในช่วงอื่นๆ ของปี

เขื่อนบางลาง

กั้นแม่น้ำปัตตานี ที่บริเวณบางบางกลาง ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ห่างจาก ตัวอำเภอมือง ๕๘ กิโลเมตร ตัวเขื่อนเป็นเขื่อนหินถม แกนดินเหนียว มีความสูง ๘๕ เมตร สันเขื่อนยาว ๔๓๐ เมตร กว้าง ๑๐ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๒๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน ๒,๐๘๐ ตารางกิโลเมตร

ป่าฮาลา - บาลา

หรือสวนป่าพระนามาภิไธย (ส่วนที่ ๒) เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์นานาชนิด มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส นอกจากนั้นยังเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำ ในเขื่อนบางลาง และนักท่องเที่ยวที่สนใจจะศึกษาการเดินทางไปธรรมชาติ การนั่งเรือ ล่องแพ ตกปลา สามารถติดต่อได้ที่ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๕ ถนนสุขยางค์ อำเภอบางเบตง จังหวัดยะลา

วนอุทยานน้ำตกธารโต

อยู่ที่ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต เป็นวนอุทยานและป่าสงวน มีเนื้อที่ ๑,๐๐๐ ไร่ เป็นน้ำตกที่สวยงามลดหลั่นกันลงมาถึง ๙ ชั้น ห่างจากตัวเมืองออกไปตามถนนยะลา - เบตง ประมาณ กิโลเมตรที่ ๕๗-๕๘ มีทางลูกรังแยกเข้าไป ๒ กิโลเมตร ประกาศเป็นวนอุทยาน เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๓ น้ำตกละออรู้ง

เป็นน้ำตกที่ตั้งอยู่ระหว่างเขตติดต่อ อำเภอธารโตและอำเภอเบตงห่างจากจังหวัดยะลาประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ใช้เส้นทางยะลา - เบตง ถนนลาดยางตลอด ก่อนถึงอำเภอเบตงประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จะมีถนนดินแยกเข้าน้ำตก ประมาณ ๑๐๐ เมตร น้ำตกแห่งนี้มีความงดงามอันเกิดจากละออรู้งน้ำตกกระทบแสงแดด มองเห็นเป็นสีรุ้งอยู่เบื้องล่างริมภูผาบริเวณร่มรื่นตลอดทั้งวัน

บ่อน้ำร้อน

เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่งของเบตงที่มีน้ำพุเดือดขึ้นมาจากพื้นดินในหมู่บ้านระเราะปะไร ตำบลตาเนาะ - แมเราะ ห่างจากอำเภอเบตง ประมาณ ๔ กิโลเมตร แยกขวาเข้าไปอีก ๖ กิโลเมตร ตรงจุดบริเวณที่น้ำเดือดสามารถต้มไข่สุกภายใน ๗ นาที และเชื่อกันว่าน้ำแร่นี้สามารถรักษาโรคผิวหนังได้

๑.๖.๒ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์/ศาสนสถาน

พระพุทธไสยาสน์วัดคูหาถ้ำกมุข (วัดหน้าถ้ำ)

ตั้งอยู่ที่ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมือง ไปตามเส้นทางยะลา - หาดใหญ่ ห่างจากตัวเมือง ๖ กิโลเมตร ตามเส้นทางไปสู่อำเภอยะหา ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่าวัดหน้าถ้ำ เพราะภายในวัดนี้มีถ้ำใหญ่แห่งหนึ่ง มีพระพุทธไสยาสน์ของโบราณขนาดใหญ่ประดิษฐานอยู่ภายใน สันนิษฐานว่าสร้างมาแต่ปี พ.ศ. ๑๓๐๐ เป็นพระพุทธไสยาสน์สมัยศรีวิชัย มีขนาดความยาว ๘๑ ฟุต ๑ นิ้ว เชื่อกันว่าเดิมเป็นปางนารายณ์บรรทมสินธุ์ เพราะมีภาพนาคแผ่พังพานปกพระเศียร ต่อมาจึงได้ตัดแปลงเป็นพระพุทธไสยาสน์แบบหินยาน พระพุทธไสยาสน์วัดหน้าถ้ำแห่งนี้ชาวภาคใต้ถือว่าเป็นปูชนียสถานที่สำคัญ ๑ ใน ๓ ของดินแดนภาคใต้ คือ พระบรมธาตุเมืองนครฯ พระธาตุไชยาที่สุราษฎร์ธานี และพระพุทธไสยาสน์ วัดหน้าถ้ำ นอกจากนี้ภายในถ้ำยังมีหินงอกหินย้อยสวยงาม ในบริเวณใกล้ๆ กัน มีถ้ำอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า ถ้ำมืด ซึ่งภายในมีหินงอกหินย้อยเป็นรูปลักษณะต่างๆ เช่น ม่าน เศียรช้างเอราวัณ ฯลฯ เย็นสะอาดไหลจากโขดหินธรรมชาติ มีไฟฟ้าติดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวที่จะชมถ้ำมืดแห่งนี้

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

เป็นที่ตั้งของหลักเมืองจังหวัดยะลา ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนชาวจังหวัดยะลา ตั้งอยู่ใจกลางวงเวียนหน้าศาลากลางจังหวัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยอดเสาหลักเมืองให้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ภายในศาลประดิษฐานเสาหลักเมือง ซึ่งสร้างด้วยแก่นไม้ชัยพฤกษ์ สูง ๕๐ เซนติเมตร วัดโดยรอบที่ฐาน ๔๓ นิ้ว ที่ปลาย ๓๖ นิ้ว พระเศียรยอดเป็นรูปพรมจตรพักตร์และเปลวไฟ บริเวณโดยรอบเป็นสวนสาธารณะ ร่มรื่น สวยงาม เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไปจะมีการจัดงานสมโภชเจ้าพ่อหลักเมือง ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๑ พฤษภาคม ของทุกๆ ปี

พระมหาธาตุเจดีย์ พระพุทธธรรมประกาศ

ตั้งอยู่ที่วัดพุทธาธิวาส ถนนรัตนกิจ องค์เจดีย์ตั้งอยู่บนเนินเขา มีความกว้าง ๓๙ เมตร สูง ๓๙.๙ เมตร เป็นมหาธาตุเจดีย์ที่สวยงาม และใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ภายในพระมหาธาตุเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ศิลปะการก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยประยุกต์

มัสยิดกลางจังหวัดยะลา

เป็นมัสยิดใหญ่ประจำจังหวัดยะลา ตั้งอยู่ด้านซ้ายของถนนสายยะลา-ปัตตานี ในเขตเทศบาลเมืองยะลา โดยผ่านบริเวณที่ทางรถไฟตัดข้ามถนนไปเพียง ๒๐๐ เมตร มัสยิดแห่งนี้เพิ่งสร้างเสร็จ เมื่อพ.ศ.๒๕๒๗ รูปทรงงดงาม เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันออกที่สอดแทรกเส้นกรอบทรงสุเหร่าไว้ได้อย่างกลมกลืน ด้านหน้าเป็นบันไดกว้าง สูงประมาณ ๓๐ ชั้น ทอดสู่ลานชั้นบน หลังคาทรงสี่เหลี่ยม มีโดมใหญ่อยู่กลาง นักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าชมได้ด้วยความสำราญ

๑.๖.๓ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวัฒนธรรม

สวนสาธารณะสนามช้างเผือก

สนามโรงพิธีช้างเผือก ตั้งอยู่ใจกลางเมืองยะลา มีพื้นที่ ๘๐ ไร่ เคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีน้อมเกล้าฯ ถวายช้างเผือก “**พระเศวตสุรคชาธาร**” แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๑ ปัจจุบันได้รับการตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ใบ และไม้ประดับไว้อย่างสวยงาม มีสระน้ำ มีศาลากลางน้ำ รูปปั้นจำลองของสัตว์ต่างๆ หลายชนิด ประชาชนนิยมไปพักผ่อนในยามว่างเป็นจำนวนมาก และในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน เทศบาลจัดให้มีการแสดงดนตรีเพื่อให้ประชาชน ไปพักผ่อนหย่อนใจในสวนสาธารณะได้รับความเพลิดเพลินอีกด้วย

อำเภอเบตง

เบตงเมืองในหมอก เมื่อดูแผนที่ประเทศไทยแล้ววัดระยะทางจากจุดเริ่มต้นกรุงเทพมหานครลงไปทางใต้สุดเป็นระยะทางไกลสุดผืนแผ่นดินไทยตรงจุดที่เป็นแหลมยื่นเข้าไปในประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย อาณาบริเวณนั้นคือ “**เบตง**” เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา ภูมิประเทศในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีภูเขาปกคลุมอยู่ทั่วไป บางคนเรียกอำเภอเบตงว่า “**เมืองในหมอก**” ช่วงเช้าจะมีหมอกปกคลุมไปทั่วทั้งอำเภอเบตงเป็นเมืองชายแดนที่น่าเที่ยวเมืองหนึ่ง เพราะมีคนเกือบทุกชาติทุกภาษาพักอยู่ในเบตงโดยเฉพาะในเขตเทศบาล มีคนจีนมาอาศัยอยู่หลายพวก เช่น คนกวางไส กวางตุง ฮกเกี้ยน แต่จิว ฯลฯ ส่วนคนไทยมีทั้งไทยเหนือ ไทยใต้ ไทยกลางทุกภาค นอกจากนี้ก็มีไทยอิสลาม ตลอดจนชาวญี่ปุ่น เกาหลี และฝรั่งชาติต่าง ๆ เข้ามาทำค้าขายผู้ที่มีความสนใจด้านภาษา แล้วจะเรียนรู้ได้หลายภาษาทีเดียว โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ชาวเบตง มีโอกาสใช้มาก เพราะเป็นเมืองชายแดน มีแขกชาวต่างประเทศเข้าออกเป็นประจำ และชาวเบตง ก็มีโอกาสออกต่างประเทศด้านมาเลเซีย สิงคโปร์ ชาวเบตงเป็นคนขยันในการประกอบอาชีพมีความเป็น อยู่ดี มีความสามัคคี รักความสงบ

อุโมงค์เบตง

ตั้งอยู่หมู่ ๒ บ้านปิยะมิตร ๑ ตำบลตะเนาะแมเราะ เข้าทางเดียวกับบ่อน้ำร้อนเบตงอยู่ถัดจากน้ำตกอินทสรไปอีก ๓ กิโลเมตร เป็นอุโมงค์ดินซึ่งอดีตขบวนการโจรคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) สร้างขึ้นบนเนินเขาในป่าที่บ้ำสำหรับเป็นฐานปฏิบัติการต่อสู้ทางการเมือง ปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง

ตู้ไปรษณีย์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ตั้งอยู่ที่อำเภอเบตงในเขตเทศบาลมูมถนนสุขยางค์ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยคุณสงวน จิระจินดา อดีตนายไปรษณีย์โทรเลข อำเภอเบตง เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ของอำเภอเบตงในเรื่องการติดต่อสื่อสาร ลักษณะของตู้เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นรูปกลมทรงกระบอก แยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนฐานและส่วนตัวตู้ ส่วนสูงของตู้คือ ๒๙๐ เซนติเมตร นับจากฐานขึ้นไปรวมความสูงของตู้ด้วย วัดได้ ๓๒๐ เซนติเมตร ปัจจุบันตู้ไปรษณีย์ใบนี้ยังใช้งานอยู่

ไก่เบตง - ปลาเบตง

ไก่เบตง ชาวบ้านเรียกว่า “**ไก่ขวางใส**” เป็นไก่พันธุ์เนื้อ มีรสอร่อยมาก มีผู้นำไก่พันธุ์เบตงไปเลี้ยงที่ท้องถิ่นอื่น แต่ไม่สามารถที่จะนำไปเลี้ยงได้ เพราะอากาศไม่เหมือนที่เบตง ไก่พันธุ์ดังกล่าวจะไม่เติบโต และมีปลาเบตงขึ้นชื่อลือชา ได้แก่ ปลาจีน (ปลาฉา) ซึ่งภาษาจีนเรียกว่า “**เฉาฮื้อ**” เนื้อปลาละเอียด ขาวนุ่ม มีรสชาติหวาน ปราศจากกลิ่นคาว นอกจากนี้มีปลานิลสายน้ำไหล เนื้อแน่นนุ่ม มีรสชาติหวาน ปราศจากกลิ่นโคลน และปลาพลวงชมพู ซึ่งภาษาพื้นถิ่นของจังหวัดยะลา เรียกว่า “**อีแกกือละห์**” เนื้อขาวนุ่มคล้ายสำลี และมีรสชาติหวาน ปราศจากกลิ่นคาว สามารถรับประทานได้ทั้งเกล็ด ซึ่งมีความกรุบกรอบ และมีคอลลาเจนสูง

นกนางแอ่นเบตง

เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองเบตง คือ เมื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงคือระยะที่ต้นยางพาราผลัดใบ (ประมาณเดือนกันยายน - มีนาคม) ในยามเย็นก่อนที่พระอาทิตย์จะกลับไปเมืองเบตงจะดำทะมึนไปหมด นกนางแอ่นเหล่านี้จะบินมาจากป่าดงอย่างมืดฟ้ามัวดิน นกนางแอ่นนับหมื่นนับแสนจะเกาะนอนอยู่บนสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ เบียดตัวกันแน่นขนัด ซึ่งถ้าหากไปเบตงตอนกลางวันท่านจะไม่ได้เห็นนกนางแอ่นหลงเหลืออยู่เลย

สวนสาธารณะเทศบาลตำบลเบตง

สวนสาธารณะแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ ๑๒๐ ไร่ ตั้งอยู่บนเนินเขากลางเมืองเบตงเป็นจุดชมทัศนียภาพมุมกว้างของเมืองเบตง ภายในสวนร่มรื่นไปด้วยไม้ยืนต้นไม้ดอกนานาพันธุ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ สวนนก สวนสัตว์ สถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สวนสุขภาพ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเบตง

หมู่บ้านชาวกู

อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านแห อำเภอยะลา จังหวัดยะลา ห่างจากตัวจังหวัดยะลาไปทางเบตงประมาณ ๘๐ กิโลเมตร และห่างจากถนนใหญ่ลึกเข้าไปกลางชุมชนเขาประมาณ ๔ กิโลเมตร เป็นที่อยู่อาศัยของชนพื้นเมืองที่เรานิยมเรียกว่า “**เงาะ**” หรือ “**เงาะชาวกู**” บ้านเรือนของชาวกูสร้างด้วยไม้ไผ่มุงหลังคาจาก มีประมาณ ๒๐-๓๐ หลังคาเรือน มีอาชีพในการทำไร่และหาของป่า ปัจจุบันได้มีการพัฒนาหมู่บ้านแห่งนี้ โดย กรมประชาสัมพันธ์รวบรวมให้อยู่ในบริเวณเดียวกันได้ จำนวน ๒๑ ครอบครัว ๕๒ คน ได้จัดสร้างบ้านให้อยู่อาศัยที่ดีขึ้น ปลุกยงพาราพันธุ์ดีให้จำนวน ๓๐๐ ไร่ และได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขอใช้คำว่า “**ศรีธารโต**” ให้ทุกคนใช้เป็นนามสกุลเด็กๆ สามารถเรียนรู้ และมีการศึกษาที่ก้าวหน้ามากขึ้น มีครูจากจังหวัดและเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนเข้าไปให้ความรู้ ทำให้ชาวกูมีความเจริญขึ้นมาก

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครุฑเรือเกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

จังหวัดยะลา มีจำนวนประชากรรวม ๕๕๖,๐๘๗ ราย แยกเป็นจำนวนประชากรเพศชาย ๒๗๖,๕๐๓ ราย จำนวนประชากรเพศหญิง ๒๗๙,๕๘๔ ราย มีครุฑเรือทั้งหมด ๑๗๐,๑๔๓ ครุฑเรือ และมีครุฑเรือทำการเกษตรจำนวน ๗๑,๕๘๘ ครุฑเรือ แยกเป็นประชากรในภาคเกษตรเพศชาย ๑๒๑,๙๖๔ ราย ประชากรในภาคเกษตรเพศหญิง ๑๒๑,๙๓๖ ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๔๓,๙๐๐ ราย

ตารางที่ ๑๓ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน		จำนวน			พื้นที่ (ไร่)		
		ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากรในภาคเกษตร (คน)			ทั้งหมด	ถือครองทำการเกษตร	อื่น ๆ
				ชาย	หญิง	รวม			
๑	เมืองยะลา	๕๙,๑๑๐	๙,๒๘๘	๑๓,๘๖๘	๑๔,๔๖๗	๒๘,๓๓๕	๑๗๕,๖๔๘	๑๑๖,๕๐๖.๐๐	๕๙,๑๔๒.๐๐
๒	เบตง	๒๗,๕๗๔	๙,๔๑๔	๑๒,๓๒๑	๙,๘๕๔	๒๒,๑๗๕	๘๒๓,๘๑๖	๓๔๘,๗๘๗.๗๕	๔๗๕,๐๒๘.๒๕
๓	บันนังสตา	๑๘,๙๕๗	๑๓,๓๔๒	๒๐,๙๔๘	๒๐,๔๗๔	๔๑,๔๒๒	๓๘๒,๑๒๓	๒๕๕,๓๖๗.๐๐	๑๒๖,๗๕๖.๐๐
๔	ธารโต	๙,๕๓๖	๕,๘๗๒	๘,๓๓๙	๘,๒๒๘	๑๖,๕๖๗	๔๕๘,๓๒๒	๒๙๘,๖๐๖.๐๐	๑๕๙,๗๑๖.๐๐
๕	ยะหา	๑๔,๙๙๒	๘,๕๗๗	๑๙,๘๘๓	๑๙,๘๗๑	๓๙,๗๕๔	๓๑๐,๙๖๐	๒๓๘,๕๑๕.๐๐	๗๒,๔๔๕.๐๐
๖	รามัน	๒๕,๖๖๓	๑๕,๕๕๑	๒๙,๑๒๓	๓๑,๗๙๑	๖๐,๙๑๔	๓๒๐,๖๐๔	๒๒๖,๗๗๗.๐๐	๙๓,๘๒๗.๐๐
๗	กาบัง	๗,๕๗๐	๓,๘๒๑	๕,๘๖๒	๖,๓๕๑	๑๒,๒๑๓	๒๗๗,๒๖๖	๑๖๔,๔๒๓.๐๐	๑๑๒,๘๔๓.๐๐
๘	กรงปินัง	๖,๗๔๑	๕,๗๒๓	๑๑,๖๒๐	๑๑,๓๐๐	๒๒,๙๒๐	๑๑๓,๖๐๒	๙๓,๔๙๔.๐๐	๒๐,๑๐๘.๐๐
รวม		๑๗๐,๑๔๓	๗๑,๕๘๘	๑๒๑,๙๖๔	๑๒๑,๙๓๖	๒๔๓,๙๐๐	๒,๘๖๒,๓๔๑	๑,๗๔๒,๔๗๕.๗๕	๑,๑๑๙,๘๖๕.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

พื้นที่ทั้งหมด ๒.๘๒ ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๑.๗๖๒ ล้านไร่ เป็นพื้นที่ถือครองทำการเกษตรจริง จำนวน ๑.๓๕๕ ล้านไร่ ได้แก่ ปศุสัตว์ ๑.๑๔๖ ล้านไร่, ไม้ผล ๐.๑๔๖ ล้านไร่, ไม้ยืนต้น ๐.๐๒๑ ล้านไร่, ข้าว ๐.๐๑๖๘ ล้านไร่, พืชผัก ๐.๐๐๔ ล้านไร่, พืชไร่ ๐.๐๐๕ ล้านไร่, ประมง ๐.๐๐๕ ล้านไร่, และ ปศุสัตว์ ๐.๐๐๙ ล้านไร่ และเป็นพื้นที่ถือครองที่ไม่ใช่ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน ๐.๐๓๐ ล้านไร่ โดยพื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน มีครัวเรือนเกษตรกร ๗๑,๕๘๘ ครัวเรือน ซึ่งจังหวัดยะลามีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ทุเรียน ยางพารา มังคุดและลองกอง มีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญดังนี้

ตารางที่ ๑๔ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ ปี ๒๕๖๘

ที่	อำเภอ	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่ทำการเกษตรจริง (ไร่)							เนื้อที่ทำการเกษตรอื่น ๆ	
			เนื้อที่ทำการปลูกพืช							ประมง	ปศุสัตว์
			ข้าว	ยางพารา	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	พืชไร่			
๑	เมือง	๑๑๖,๕๐๖.๐๐	๔,๖๗๗.๑๙	๕๐,๖๐๐.๐๐	๕,๑๗๑.๐๐	๓,๓๓๐.๐๐	๑,๐๖๕.๐๐	๕,๐๘๘.๐๐	๑๓๐.๐๖	๒๒๖๘.๐๐	
๒	เบตง	๓๔๘,๗๘๗.๗๕	-	๒๘๘,๘๒๑.๕๐	๕๒,๘๒๖.๐๐	๑,๓๕๖.๕๐	๔๓๑.๗๕	-	๕๐.๖๘	๓๙๑.๐๐	
๓	บันนังสตา	๒๕๕,๓๖๗.๐๐	๘๕.๐๐	๑๗๘,๙๔๔.๐๐	๓๕,๕๐๗.๐๐	๑,๖๗๖.๐๐	๒๖๗.๐๐	-	๒๘.๖๔	๓๖๗๘.๐๐	
๔	ธารโต	๒๙๘,๖๐๖.๐๐	-	๙๒,๖๙๐.๐๐	๒๔,๒๙๔.๐๐	๑,๒๔๐.๐๐	-	-	๑๙.๓๖	๑๓๙.๐๐	
๕	ยะหา	๒๓๘,๕๑๕.๐๐	๒๙๑.๗๙	๑๗๕,๐๙๓.๐๐	๖,๐๓๗.๕๐	๒,๗๐๔.๕๐	๓๓๑.๐๐	๙๒.๐๐	๔๕.๙๐	๕๘๙.๐๐	
๖	รามัน	๒๒๖,๗๗๗.๐๐	๑๑,๘๓๕.๘๙	๑๓๘,๓๐๙.๙๐	๑๐,๓๙๑.๗๕	๗,๖๗๕.๖๐	๑,๒๕๑.๐๐	๑๔๙.๕๐	๑๔๖.๔๔	๒๐๘๐.๐๐	
๗	กาบัง	๑๖๔,๔๒๓.๐๐	-	๑๔๖,๖๔๘.๐๐	๔,๑๕๘.๐๐	๑,๗๒๔.๐๐	๔๐.๐๐	๖.๐๐	๑๘.๒๓	๓๗๓.๐๐	
๘	กรงปินัง	๑๑๓,๖๐๒.๐๐	-	๗๕,๖๔๓.๐๐	๗,๗๙๑.๐๐	๑,๓๐๕.๐๐	๗๒๙.๐๐	๔๐.๐๐	๔๓.๕๗	๑๕๑.๐๐	
รวม		๑,๗๖๒,๕๘๘	๑๖,๘๘๙.๘๗	๑,๑๔๖,๗๔๙.๔๐	๑๔๖,๑๗๖.๕๐	๒๑,๐๑๑.๖๐	๔,๑๑๔.๗๕	๕๓๗๕.๕๐	๕๘๒.๘๘	๙๖๖๙.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา สำนักงานประมงจังหวัดยะลา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

๑) น้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำที่ประชาชนจังหวัดยะลาใช้เพื่อการเกษตรประกอบด้วย บ่อบาดาลส่วนตัว ๕๗๐ บ่อ บ่อบาดาลสาธารณะ ๗๒๐ บ่อ และบ่อที่มีเครื่องสูบน้ำ ๖๓ แห่ง สระ ๑๖๔ แห่ง ฝายส่วนตัว ๔๕ แห่ง และคลองชลประทานส่งน้ำ ๕ แห่ง

ตารางที่ ๑๕ แสดงสระเก็บน้ำขนาดเล็ก และบ่อบาดาล

อำเภอ	จำนวนสระเก็บน้ำขนาดเล็ก	จำนวนบ่อบาดาลอื่นๆ
๑. เมืองยะลา	๔๔	๑๙๒
๒. กรงปินัง	๐	๔๒
๓. ยะหา	๖	๑๐๗
๔. กาบัง	๑๐	๒๕
๕. รามัน	๑๒๘	๑๒๙
๖. บันนังस्ता	๐	๒๘
๗. ธารโต	๐	๑๙
๘. เปตง	๐	๒๘
รวม	๑๘๘	๕๗๐

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๒) แหล่งน้ำชลประทาน โครงการชลประทานยะลา มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

๒.๑) โครงการที่ไม่ถ่ายโอน

(๑) โครงการพระราชดำริ จำนวน ๖๓ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๔๖,๓๘๘ ไร่

(๒) โครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย จำนวน ๓๙ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๘,๖๗๖ ไร่

รวม ๑๐๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๘๔,๐๖๔ ไร่

๒.๒) โครงการที่ถ่ายโอนให้กับท้องถิ่น

(๑) โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ จำนวน ๖๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๗,๐๓๕ ไร่

(๒) โครงการศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่ จำนวน ๒๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๑๒,๓๑๐ ไร่

(๓) โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕,๕๕๐ ไร่

(๔) โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๘๘ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕๐,๘๖๐ ไร่

รวมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ๒๘๖ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๑๙๐,๔๓๑ ไร่

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่น ๆ

๑) ลักษณะลุ่มน้ำ

จังหวัดยะลา มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังस्ता อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา อำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และไหลลงสู่

ทะเลที่อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร บริเวณที่แม่น้ำปัตตานีไหลผ่านเขตอำเภอเบตง อำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตาเป็นพื้นที่สูง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงได้ก่อสร้างเขื่อนบางลางขึ้นที่ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง มีกำลังผลิตรวม ๒๔,๐๐๐ กิโลวัตต์

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐ - ๒๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบและสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ ๒ เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตงเป็นแนวยาว กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ในจังหวัด ในเขตตำบลบูตี บันนังสาเรง ของอำเภอเมืองยะลา กิ่งอำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิดจากภูเขาสันกาลาคีรี ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ไหลผ่านอำเภอแว้ง อำเภอรีอเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร

๓) น้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำที่ประชาชนชาวจังหวัดยะลาใช้เพื่อการเกษตร ประกอบด้วย บ่อบาดาลส่วนตัว ๑,๓๕๖ บ่อ บ่อบาดาลสาธารณะ ๗๒๐ บ่อ และบ่อที่มีเครื่องสูบน้ำ ๖๓ แห่ง สระ ๑๖๔ แห่ง ฝายส่วนตัว ๔๕ แห่ง และคลองชลประทานส่งน้ำ ๕ แห่ง

๔) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดยะลา มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ห้วย ลำธาร คลอง ๓๘๓ สาย มีหนองบึง ๑๑๓ แห่ง มีน้ำพุ น้ำซับ ๑๖ แห่ง

๕) แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่จังหวัดยะลา ประกอบด้วย แหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - มาเลเซีย และโครงการขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่ โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น ๒๑๑ โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๘.๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ๑๓๖,๒๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๓๒ ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัด ๑,๖๓๘,๐๐๘ ไร่

๖) สถานการณ์ลุ่มน้ำ

ปริมาณน้ำทั้งปีสูงสุด ประมาณ ๒,๓๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำท่าที่ไหลในช่วงฤดูฝน ร้อยละ ๗๓.๕ การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำจนถึงปัจจุบัน มีความจุรวมทั้งสิ้น ๑,๔๐๔.๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตรหรือประมาณร้อยละ ๕๓ ของปริมาณน้ำท่ารายปี ความจุทั้งหมดเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนบน การพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่าง โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ ซึ่งถือว่ามีความศักยภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเก็บกักน้ำ ไว้ใช้ในฤดูแล้งได้น้อยมาก ลุ่มน้ำปัตตานี มีพื้นที่ชลประทาน ๒๕๒.๑๓๐ ไร่ พื้นที่การเกษตรที่เหลือ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานจึงอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก อย่างไรก็ตามพื้นที่นอกเขตชลประทานส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราษฎรขยายพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณที่ดอนและพื้นที่ลาดเชิงเขา ซึ่งเป็นปัญหาในการจัดหาน้ำ

๗) การพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่อยู่ในแผนของกรมชลประทาน มีจำนวนทั้งหมด ๕๕ โครงการ แบ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ ๑ แห่ง โครงการขนาดกลาง ๘ แห่ง ขนาดเล็ก ๔๖ แห่ง ซึ่งสามารถแบ่งตามกรอบการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานได้ดังนี้ โครงการประเภทอ่างน้ำมี ๗ แห่ง โครงการพัฒนาฝาย มี ๒๐ แห่ง ปตร. /เขื่อนระบายน้ำ ๑ แห่ง พัฒนาระบบส่งน้ำ ๒๐ แห่ง โครงการเหลียวหลัง ๑ แห่ง และโครงการอื่นๆ ๔ แห่ง ได้พื้นที่ชลประทานทั้งสิ้นประมาณ ๓๑,๓๕๘ ไร่ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ จึงได้จำแนกแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำออกเป็น ๓ ระยะ คือ แผนระยะสั้น แผนระยะกลางและแผนระยะยาว

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด

ตารางที่ ๑๖ แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๘

ชนิดพืช	จำนวนคร่าวเรือนที่ปลูก (คร่าวเรือน)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาผลผลิตเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)	รวมมูลค่า (ล้านบาท)
ยางพารา	๕๓,๒๑๕	๑,๑๔๑,๖๘๙.๐๖	๑,๐๑๖,๕๐๐.๖๒	๒๓๖,๓๔๘.๒๑	๒๓๙.๗๓	๔๕.๐๗	๑๐,๔๐๘.๖๔
ทุเรียน	๓๒,๑๒๖	๑๑๔,๓๗๕.๓๖	๘๑,๐๔๒.๐๐	๔๖,๕๓๓.๔๔	๙๗๑.๑๑	๗๒.๒๔	๓,๘๗๘.๒๑
ลองกอง	๑๓,๒๐๒	๑๕,๘๘๑.๑๓	๑๕,๖๙๓.๑๓	๘๓๘.๗๔	๑๓๔.๗๓	๘.๖๑	๑๖.๘๑
ข้าว	๓,๖๓๐	๑๔,๓๑๐.๓๗	๑๔,๒๗๗.๗๑	๔,๕๒๕.๐๔	๓๐๒.๐๕	๑๓.๕๐	๕๙.๕๑
มันคูด	๗,๕๒๑	๕,๗๙๒.๔๔	๕,๔๔๗.๘๑	๙๒๕.๑๐	๒๒๘.๖๖	๒๖.๔๘	๑๗.๙๔
ปาล์มน้ำมัน	๑,๓๓๖	๗,๗๕๓.๘๕	๖,๔๑๒.๕๖	๑๐,๒๗๑.๙๗	๑,๘๒๒.๖๖	๕.๔๓	๗๑.๙๐
มะพร้าว	๕,๕๐๒	๕,๑๙๒.๐๐	๔,๗๙๖.๐๐	๓,๘๖๙.๖๓	๗๖๗.๙๕	๒๗.๒๙	๘๘.๘๓
เงาะ	๗,๕๒๑	๕,๗๙๒	๕,๔๔๗.๘๑	๙๒๕.๑๐	๒๒๘.๖๖	๒๖.๔๘	๑๗.๙๔
กล้วยหิน	๕,๐๐๔	๓,๒๖๙	๒,๖๔๙	๒,๕๔๖.๗๔	๘๕๙.๑๖	๑๗.๙๑	๓๙๔.๙๐
ส้มโชกุน	๓๔	๖๒๙	๖๒๖	๑,๘๙๔.๓๐	๑,๕๒๕.๐๐	๔๕	๑๖๕.๗๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงทั้งหมด ปี ๒๕๖๘

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)
๑	โคเนื้อ	๑๗,๔๑๕	๖๒,๔๗๓
๒	กระบือ	๓๔๒	๑,๙๘๙
๓	สุกร	๔๕	๔,๓๙๙
๔	ไก่	๓๕,๖๕๙	๙๔๑,๓๘๖

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)
๕	เปิด	๑๕,๓๒๔	๒๔๕,๙๐๐
๖	แพะ	๑๓,๐๒๕	๖๒,๖๓๙
๗	แกะ	๖๗๖	๓,๖๕๔

ที่มา : กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

ตารางที่ ๑๘ โรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่ที่ได้รับใบอนุญาต จำนวน ๙ แห่ง

ที่	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ประกอบกิจการ	ที่ตั้ง
๑.	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา	สุกร	๑๐ ถ.สุขยางค์ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๒.	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา	โค	๑๐ ถ.สุขยางค์ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๓.	โรงฆ่าสัตว์ตำบลยะหา	โค	๑/๑ ม.๒ ต.ยะหา อ.ยะหา
๔.	โรงฆ่านาเดียไภ่สด	ไก่	๒๐/๔ ม.๕ ต.วังพญา อ.รามัน
๕.	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองเบตง	สุกร	๗๓ ต.เบตง อ.เบตง
๖.	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองเบตง	โค	๗๓ ต.เบตง อ.เบตง
๗.	โรงฆ่าบริษัทไก่โต้งเบตง จำกัด	ไก่	๑๔๘/๑๕ ม.๗ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา
๘.	โรงฆ่ายะลาพันธุ์สัตว์	สุกร	๑๔๗/๑๕ ม.๗ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๙.	โรงฆ่า บริษัทยะลาท้อปฟูดส์ จำกัด	สุกร	๑๑/๑๑ ม.๗ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา

ที่มา : กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๑๙ ร้านจำหน่ายไข่สดปลอดภัยใส่ใจผู้บริโภค (ไข่ OK) จำนวน ๑๒ แห่ง

ที่	ชื่อ- สกุล	ชื่อร้าน	ที่ตั้ง
๑	น.ส.ทฤษฎี เต็มดี	ร้าน C - Mart	๘๑ ต.นาคราช อ.เบตง
๒	น.ส.กัญญาภัก ฮาบัน	ร้านไข่พีหญิง	๒๔/๒๕ ถ.วิฑูรอุทิศ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๓	น.ส.มาซีเด๊ะ มะเก๊ะ	ร้านไข่	๑๔๒ ม.๒ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา
๔	นายฮัยมิน ยามา	ร้านบังมิต	๓๙ ถ.เมืองใหม่ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๕	นางพรทิพย์ งามศรีตระกูล	ร้านพรทิพย์	๑๑๙/๑ ถ.ธนวิถี ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๖	นายมุกตา มะดีเยาะ	ร้านมุสลิมบำรุง	๓๐,๓๒/๑ ถ.วิฑูรอุทิศ ๔ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๗	นายวสันต์ ว่องบุคกลาง	ร้าน KIN D SHOP betong	๑๐๙/๓ ต.รวมวิทย์ อ.เบตง
๘	นายชุลกีพลี อะลีมาสะ	ร้านชุลกีพลี	๑๖ ถ.สุขยางค์ ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
๙	นายสุเมธ ยกรัตน์	ร้านเจ็ดดาว	๑๓๒ ถ.มณู-นิตยา ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๑๐	นายสุรียา มูซอ	ร้านยะหาขายไข่	๘๑ ต.ยะหา อ.ยะหา

ที่	ชื่อ- สกุล	ชื่อร้าน	ที่ตั้ง
๑๑	บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขายะลา	บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขายะลา	๔,๑๒ ถ.เทศบาล ๑ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๑๒	บริษัท ซี.พี.เอ็กซ์ตรา จำกัด มหาชน สาขาโลตัสไฮเปอร์ มาร์เก็ต ยะลา	บริษัท ซี.พี.เอ็กซ์ตรา จำกัด มหาชน	๒๓,๒๕ ถ.เทศบาล ๑ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา

ที่มา : กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๐ เนื้อสัตว์ปลอดภัยใส่ใจผู้บริโภค (ปศุสัตว์ OK) จำนวน ๒๒ แห่ง

ที่	ชื่อ- สกุล	ชื่อร้าน	ที่ตั้ง
๑	นายเกรียงศักดิ์ เสรีรัตน์ยืนยง	ร้านหมูอนามัย	๑๔๘/๑๕ ม.๙ ถ.ตลาดเมืองใหม่ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๒	นายวสันต์ ว่องบุคลากร	ร้าน KIN D SHOP betong	๑๐๙/๓ ต.รวมวิทย์ อ.เบตง
๓	นายมหาหมัด บุดีล่า	ร้านบิ๊กโต้ง	๓๐๙/๑ ถ.เปรมจิตต์ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๔	นางซูไซ๊ะ โตะแปเราะ	ร้านฟาร์มสุข เบตง	๒๙๑ ต.เบตง อ.เบตง
๕	นายเล็ก เกียรติจรเดช	ร้านหมูพละ	๖๙/๓ ถ.เทศบาล ๔ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๖	น.ส.วิมลจิตา พัฒนศักดิ์กุล	ร้านยะลา ฟู้ดส์	๑๐๕-๑๐๗ ถ.พิมลชัย ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๗	นายอัยมานน์ อับดุลลาเต๊ะ	มายด์ ฟู้ด คอร์ปอเรชั่น จำกัด	๑๑๖/๓-๔ ถ.สีโรรส ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๘	นายอัฐพล ขจรวิทยา	ร้านครุมารัท	๔-๖ ถ.อาคารสังเคราะห์ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๙	นายอัยมานน์ อับดุลลาเต๊ะ	มายด์ ฟู้ด คอร์ปอเรชั่น จำกัด สาขาโกตาบารู	๕๘ ม.๑ ต.โกตาบารู อ.รามัน
๑๐	น.ส.เพียงขวัญ แซ่แซ	DI DI Forzen Food	๒๕/๑๒ ถ.สฤกษ์เดช ต.เบตง อ.เบตง
๑๑	น.ส.พัชรี คุ้มยวง	ร้านบุต๊ะ เฟรชมาร์ท	๑๔/๑๐ ถ.ผังเมือง๕ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๑๒	นางศรันย์พร ลาภานุพัฒน์	ลาภานุพัฒน์	๑๑๔-๑๑๖ ถ.สุขยางค์ ต.เบตง อ.เบตง
๑๓	น.ส.ธาริณี มะลิปะ	ร้านจีจี ฟู้ดส์	๑๔๐ ถ.สุขยางค์ ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
๑๔	บริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรม จำกัด	ร้านเบทาโกร ซ้อป สาขายะลา	๕๕-๕๗ ถ.ไป๋ห้วยอุทิศ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๑๕	นายสุเมธ ยกรัตน์	ร้านเจ็ดดาว	๑๖ ถ.มนู-นิตยา ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๑๖	นางสาวคณิตตา ศรมณี	ร้านเคเจ ฟาร์มสุข	๑๐๗ ถ.จันทโรทัย ต.เบตง อ.เบตง
๑๗	นายประสาน แซ่ว่อง	เชียงใหม่ ๒๗๖ ตลาดเทศบาลเมืองเบตง	อาคารตลาดสดเทศบาลเมืองเบตง ต.เบตง อ.เบตง
๑๘	นายชินกร ศิริรินทร์	เชียงใหม่ ๒๗๘ ตลาดเทศบาลเมืองเบตง	อาคารตลาดสดเทศบาลเมืองเบตง ต.เบตง อ.เบตง
๑๙	นายอภิชาติ ภคพงศ์พันธุ์	เชียงใหม่ ๒๖๙ ตลาดเทศบาลเมืองเบตง	อาคารตลาดสดเทศบาลเมืองเบตง ต.เบตง อ.เบตง
๒๐	นางสาวเปรมมา ไชยมณี	ร้านสันติฟาร์ม	๒๓/๙ ถ.ผังเมือง ๑ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๒๑	บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขายะลา	บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขายะลา	๔,๑๒ ถ.เทศบาล ๑ ม.๔ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๒๒	บริษัท ซี.พี.เอ็กซ์ตรา จำกัด มหาชน สาขาโลตัสไฮเปอร์ มาร์เก็ต ยะลา	บริษัท ซี.พี.เอ็กซ์ตรา จำกัด มหาชน	๒๓,๒๕ ถ.เทศบาล ๑ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา

ที่มา : กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๑ ฟาร์มปศุสัตว์เศรษฐกิจ BCG MODEL (BCG Economy Model)

ที่	ชื่อ- สกุล	ชื่อร้าน	ที่ตั้ง	ชนิดสัตว์
๑	นายกำธร วงศ์พลั่ง	พลั่งเพชรฟาร์ม	๒๑๓ ถ.กาแป๊ะกอตอ ๑ ต.เบตง อ.เบตง	สุกร
๒	นายอนนต์ ทองजार	นันทันท์ฟาร์ม ๒	๘๐/๑ ม.๔ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา	ไก่

ที่มา : กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๒ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ (GAP)

ที่	ชื่อ- สกุล	ชื่อฟาร์มที่ผ่านการรับรอง	ที่ตั้งฟาร์ม	ชนิด หน่วยนับ:ตัว/รัง
๑	นายเกรียงศักดิ์ เสรีรัตนยืนยง	ยะลาพันธุ์สัตว์ฟาร์ม	๑๔๘/๑๕ ม.๙ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา	สุกร ๑,๘๐๐ ตัว
๒	นายกำธร วงศ์พลั่ง	พลั่งเพชรฟาร์ม	๒๑๓ ถ.กาแป๊ะกอตอ ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา	สุกร ๗๕๐ ตัว
๓	นางสาวมยุรา แซ่ฉั่ว	ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ	ม.๖ ต.วังพญา อ.รามัน	ไก่พื้นธุ์ ๗๐๐ ตัว
๔	นางสาวยามีลา พะตะลู	ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ	ม.๖ ต.วังพญา อ.รามัน	แกะเนื้อ ๓๑๘ ตัว
๕	นายสุรศักดิ์ ฉิมพลี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ	ม.๖ ต.วังพญา อ.รามัน	แพะเนื้อ ๖๕๐ ตัว
๖	นายอนนต์ ทองजार	นันทันท์ฟาร์ม	๒๐๐/๒๑ ม.๖ ถ.สนามกีฬา ต.สะเตง อ.เมืองยะลา	ไก่เนื้อ ๒๐,๐๐๐ ตัว
๗	นายอนนต์ ทองजार	นันทันท์ฟาร์มสาขา ๒	๘๐/๑ ม.๔ ถ.สนามกีฬา ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา	ไก่เนื้อ ๔๘,๐๐๐ ตัว
๘	นายวสันต์ ว่องบุคลากร	สมศักดิ์ฟาร์ม	๑๘๐ ม.๕ ต.ตาเนาะแมเราะ อ.เบตง	ไก่ไข่ ๒๐,๐๐๐ ตัว
๙	นายสุรินทร์ หนูน้อย	พรพระพิรุณฟาร์ม	๒๒๔ ม.๑ ต.ยูโป อ.เมืองยะลา	โคเนื้อ ๕ ตัว
๑๐	นายวิทยา รัตนสุดใส	เจนลี ฟาร์ม	๑๓๐/๒ ม.๔ ต.ตาเนาะแมเราะ อ.เบตง	ฟั้งชันโรง ๘๐ รัง
๑๑	นายริตวาน ดาหะนิ	Wang Vespa Farm	๗๖ ม.๒ ต.ป้อมมิ่ง อ.รามัน	ฟั้งชันโรง ๑๐ รัง
๑๒	นายชอลาฮุดดีน ปือราเฮง	Kopi Farm	๖๑ ม.๕ ต.ลิดล อ.เมืองยะลา	ฟั้งชันโรง ๕๐ รัง
๑๓	นางสาวพิรดาว สะอะ	บริษัทสติงเลส ทีทอลล์ จำกัด	ม.๒ ต.ปะแต อ.ยะหา	ฟั้งชันโรง ๓๐๐ รัง

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๓ จำนวนฟาร์มที่ผ่านการตรวจประเมินการรับรองฟาร์ม GFM (Good farming management)

ลำดับที่	ชนิด (ฟาร์ม)	จำนวน (ฟาร์ม)
๑	ไก่พื้นเมือง	๑๑๖
๒	ไก่ไข่	๑๐
๓	เปิด	๔๘
๔	โคเนื้อ	๖๑
๕	แพะ	๘๑
๖	แกะ	๖
๗	สุกร	๑
	รวม	๓๒๒

ที่มา : กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๔ ห้องเย็นและสถานที่จำหน่ายอาหาร (Food Service) จังหวัดยะลา

ที่	ชื่อสถานที่เก็บรักษาสินค้าเกษตร	ที่อยู่ สถานที่
๑	บริษัท มายด์ฟู้ดส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด	๙๙/๙ หมู่ที่ ๔ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา
๒	บริษัท เบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรม จำกัด	๕๕-๕๗ ถนนป๋อห้วยอุทิศ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๓	บริษัท ยะลาท้อปู้ดส์ จำกัด	๑๑/๑๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา
๔	หจก.เจดับบลิวฟู้ดส์	๒๗๙ ถนนเปรมจิตต์ - สุรพันธ์ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๕	ร้านกะปิยะ ยะลา	๑๓๖ ถนนถิรรมย์ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๖	ร้านเจ็ดดาว	๑๖ ถนนมนู-นิตยา ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๗	ร้านสมิถัน ฟู้ดส์	๕๔ ซ.๑๐ ถนนสิโรรส ๑๐ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๘	บริษัท ยะลาพันธุ์สัตว์ฟาร์ม จำกัด	๑๔๘/๑๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา
๙	หจก.เอสซีเอฟ	๒๑๙/๒-๓ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๐	ร้านมายด์ฟู้ดส์ สาขารามัน	๑๒๘/๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลกายูบอเกาะ อำเภอรามัน
๑๑	ร้านมายด์ฟู้ดส์ สาขาโกตาบารู	๕๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลโกตาบารู อำเภอรามัน
๑๒	บมจ.บีกชีซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขายะลา	๔,๑๒ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๓	บริษัท ซีพีแอนด์เทรด จำกัด (มหาชน)	๒๓ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๔	บริษัท โชติพัชรฟู้ดส์ จำกัด (หลังกองร้อย)	๑๖/๔ ถนนผังเมือง ๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๕	บริษัท โชติพัชรฟู้ดส์ จำกัด (เมืองใหม่)	๒๑๙/๑๓-๑๔ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๖	บริษัท ยะลาฟู้ดส์ จำกัด	๑๐๕-๑๐๗ ถนนพิมลชัย ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๗	บริษัท เจ้หว่า โพรเซ้นฟู้ดส์	๕๘๙/๑-๕๕๕/๑ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
๑๘	ร้านจีจี ฟู้ดส์	หมู่ที่ ๒ ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา
๑๙	ร้านลาภานุพัฒน์	๑๑๔ - ๑๑๖ ตำบลเบตง อำเภอเบตง
๒๐	บริษัท สกายออน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ที่ดิน น.ส.๓๗ เลขที่ ๔๔ เล่มที่ ๗ ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๕ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๘

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
ปลาตูก	๑,๑๐๐	๑๗๘.๔๘	๑๙๙.๙๘	๕๐	๘,๙๙๙,๑๐๐
ปลานิลดำ	๖๓๔	๑๙๔.๑๔	๑๒๘.๐๒	๕๐	๖,๔๐๑,๐๐๐
ปลาทับทิม/ปลานิลแดง	๙๙	๑๙.๓๐	๘๙.๑๘	๖๐	๕,๓๕๘,๐๐๐
ปลาตะเพียนขาว	๙๔	๒๙.๔๙	๓๒.๒๔	๔๐	๑,๒๘๙,๖๐๐
ปลาสรวย	๔๗	๑๓.๘๗	๑๒.๗๑	๗๐	๘๘๙,๗๐๐
ปลาพลวงชมพู	๒๕	๒.๕๔	๐.๘๑๘	๓,๐๐๐	๒,๕๕๔,๐๐๐
ปลานิลสายน้ำไหล	๑๘	๑๕.๐๓	๑๐๔.๔๐	๑๒๐	๑๒,๕๒๘,๐๐๐
ปลาจีน	๑๘	๕.๕๕๒	๓.๕๘	๒๔๐	๘๕๙,๒๐๐
ปลาหมอไทย	๑๖	๒.๖๖	๒.๕๑	๘๐	๒๐๐,๘๐๐
ปลาน้ำจืดอื่นๆ	๔๙	๒๑.๘๒	๒๔.๘๑	๖๕	๑,๖๑๒,๖๕๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดยะลา

๒.๔.๔ สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น/สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของจังหวัดยะลา

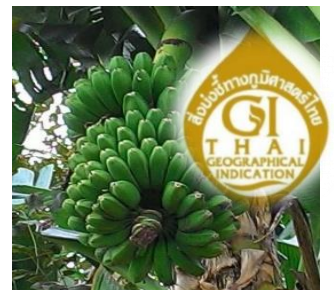
๑) สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่

(๑) ปลาพลวงชมพู (ปลากือเลาะห์) เป็นปลาน้ำจืดพื้นถิ่นหายากที่มีแหล่งกำเนิดและอาศัยอยู่ในลำธารของเทือกเขาสันกาลาคีรี โดยเฉพาะบริเวณต้นน้ำป่าฮาลา-บาลา เป็นปลาตระกูลปลาพลวง หรือปลาเวียนเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่สามารถรับประทานได้ทั้งเกล็ด และเป็นปลาประจำจังหวัดยะลาที่มีความโดดเด่นทั้งรูปลักษณ์สีส้ม เนื้อสัมผัสมีลักษณะนุ่มขาว รสชาติมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่เกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและสภาพภูมิประเทศจนได้รับการยอมรับให้เป็นหนึ่งใน “ของดีจังหวัดยะลา”

(๒) ผักน้ำเบตง เป็นพืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นที่ปลูกอยู่ในอำเภอเบตงมาช้านาน ปลูกได้ผลผลิตดีในพื้นที่ที่อากาศเย็น มีน้ำไหลผ่านโดยเฉพาะน้ำที่ไหลมาจากภูเขา ลำต้นเป็นแบบเถาเลื้อยและมีรากบริเวณข้อ มีถิ่นกำเนิดในเขตเมดิเตอร์เรเนียน ต่อมามีการนำมาปลูกที่ประเทศจีนหรือเขตร้อนทวีปเอเชีย สำหรับในประเทศไทยถูกนำเข้ามาโดยชาวจีนที่อพยพมาจากประเทศจีน แผ่นดินใหญ่ นำมาปลูกในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๒) สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) ได้แก่

(๑) กล้วยหินบันนังสตา เป็นกล้วยพันธุ์พื้นเมืองของอำเภอบันนังสตาซึ่งปลูกมากในพื้นที่ ๗ อำเภอของจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต อำเภอกรงปินัง อำเภอยะหา อำเภอเบตง อำเภอกาบัง และอำเภอเมืองยะลา มีลักษณะเด่นคือ เป็นกล้วยที่มีเนื้อแข็ง และเมื่อสุกจะมีรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อย ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒

(๒) **ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา** หมายถึง ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว พันธุ์ชะนี พันธุ์พวงมณี พันธุ์มูซังคิง และพันธุ์หนามดำ (ไอฉี่) มีลักษณะเนื้อแห้ง ละเอียด เส้นใยน้อย เนื้อมีสีเหลืองอ่อนหรือเข้มตามสายพันธุ์ มีกลิ่นเฉพาะตัวตามสายพันธุ์ รสชาติหวานมัน ปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ ๑๐๐ เมตรขึ้นไป ในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔

ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา
TURIAN SA-DED NAM YALA

อุทยานพันธุ์สูง มีนุชอุทก อธิปัตยา ท่ามกลางธรรมชาติสุดสงบ
นุชช ชาติดี ทะเลสาบภูเขา ทะเลภูเขาสูง ไร่ปลูกด้วยฝีมือชาวยะลา
ดีใจ ที่ได้ปลูกทุเรียนสายพันธุ์ของจังหวัดยะลา
เป็นแหล่งปลูกทุเรียนคุณภาพ ปลอดภัยจากสารเคมี ทำให้เนื้อดี เนื้อนุ่ม รสชาติหวานมัน
มีกลิ่นดีทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา

ชั้นคุณภาพระดับพรีเมียม (Premium Class)
ทุเรียนทั้งหมดมีขั้ว ตรงตามพันธุ์ ผลทุเรียนต้องแก่ได้ที่ตามอายุจากดอกบานของแต่ละพันธุ์

- 1. ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง**
 - ผลมีขั้วเต็ม 4 ขั้วขึ้นไป
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 3 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลืองอ่อน เนื้อแห้งไม่ละลือฉิว
- 2. ทุเรียนพันธุ์ชะนี**
 - ผลมีขั้วเต็ม 4 ขั้วขึ้นไป
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 3 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลืองจาง เนื้อแห้งละเอียดอ่อนนุ่ม
- 3. ทุเรียนพันธุ์ก้านยาว**
 - ผลกลม มีขั้วเต็มทุกขั้ว
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 3 กิโลกรัม
 - เนื้อหนานปานกลาง สีเหลือง เนื้อเนียนละเอียด
- 4. ทุเรียนพันธุ์พวงมณี**
 - ผลกลมรี มีขั้วเต็มทุกขั้ว
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 1 กิโลกรัม
 - เนื้อหนานปานกลาง สีเหลืองเข้ม เนื้อละเอียดเหนียวนุ่ม
- 5. ทุเรียนพันธุ์มูซังคิง**
 - ผลกลมรี มีขั้วเต็มทุกขั้ว
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 2 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลือง เนื้อเนียนเหนียวนุ่ม
- 6. ทุเรียนพันธุ์ไอฉี่ (หนามดำ)**
 - ผลมีขั้วเต็ม 4 ขั้วขึ้นไป
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 2 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลืองเข้ม เนื้อละเอียดเหนียวนุ่ม

สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 0 7322 8846

(๓) **ส้มโชกุนเบตง** เป็นส้มเนื้อสีส้มเข้ม หวานมีเปรี้ยวเล็กน้อย ปอกเปลือกง่ายและชานิ่ม ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

“ส้มโชกุนเบตง” เป็นต้นกล้าส้มเขียวหวานจากประเทศจีนที่ถูกนำมาปลูกในอำเภอเบตง ด้วยภูมิอากาศแบบร้อนชื้น รวมถึงมีฝนตกชุกและได้รับแสงแดดน้อย ส่งผลให้ส้มที่ปลูก มีลักษณะแตกต่างจากส้มเขียวหวานทั่วไปมีสีเขียวอมส้มเล็กน้อย ผลใหญ่ ผนังกลีบบาง ไม่มีกาก เนื้อผลมีสีเข้ม ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานผสมเปรี้ยวเล็กน้อยเปลือกค่อนข้างหนาแต่ล่อน ปอกง่าย ตอนปอกมีกลิ่นหอมเฉพาะ ซึ่งมีความอร่อย แตกต่างจากส้มพันธุ์ดั้งเดิมด้วยความโดดเด่นนี้ทำให้เกษตรกรเริ่มหันมาเพาะปลูกส้มในพื้นที่อำเภอเบตงและอำเภอเมืองยะลาเป็นจำนวนมากเรียกขานกันในชื่อ “ส้มโชกุนเบตง”

จังหวัดยะลาได้มีการจัดประกวดการตั้งชื่อให้ส้มพันธุ์นี้ใหม่ว่า “เพชรยะลา” เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด แต่คนทั่วไปยังคงคุ้นชิน

กับชื่อ “ส้มโชกุนเบตง” ซึ่งเป็นชื่อที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ปัจจุบันส้มโชกุนเบตงยังคงเป็นของฝากยอดนิยมจากแดนใต้ที่นักท่องเที่ยวจนถึงเป็นอันดับแรก นับว่าเป็นสินค้าที่สามารถสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา กว่า ๑๖๗ ล้านบาท

(๔) มังคุดในสายหมอกเบตง

เป็นมังคุดพันธุ์พื้นเมือง ลักษณะผลกลมโต เปลือกค่อนข้างหนา ผิวมัน สีม่วงอมแดง เมื่อผลสุกเต็มที่จะมีสีดำ ขั้วและกลีบเลี้ยงสีเขียว เนื้อมีสีขาวนวลปุยฝ้าย และไม่เป็นเนื้อแก้ว ยางไหล ไม่ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานนำเปรี้ยว ปลูกในเขตพื้นที่อำเภอเบตง และอำเภอธารโต จังหวัดยะลา ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเป็น ที่ราบสูงเชิงเขาสลักช่องน้ำ มีแม่น้ำปัตตานีเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านอำเภอธารโต และไหลลงทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมือง ทำให้อำเภอเบตง และอำเภอธารโต เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร ประกอบกับสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นโดยพื้นที่ดังกล่าว มีสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ๓ ครั้งต่อวัน คือ ช่วงเช้ามีหมอก ช่วงเที่ยงมีแดด และช่วงเย็นมีฝนตกบ่อยครั้ง ส่งผลให้บริเวณที่ปลูกมังคุดในสายหมอกเบตง จะมีหมอกหนา ปกคลุมเกือบทั้งปี ส่งผลต่อการปลูกมังคุด คือ เกิดการสร้างขึ้นเนื้อของมังคุดแบบเคลือบที่ละชั้น เนื้อจึงมีสีขาวนวล ปุยฝ้าย มีกลิ่นหอมเฉพาะ รสชาติดี ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

(๕) ไก่เบตงยะลา เป็นไก่พื้นเมืองพันธุ์เบตง

มีลักษณะขนสีเหลืองทอง ปีกและขนปีกสั้น หงอนเป็นหงอนจักรสีแดง ขาสีเหลือง ปากเหลือง มีจุดเด่นที่หางสั้นหรือไม่มีหาง จากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของจังหวัดยะลาเหมาะสำหรับการเลี้ยงไก่เบตงยะลา ทำให้มีความสมบูรณ์ตรงตามสายพันธุ์เจริญเติบโตได้ดี มีชั้นหนังที่หนาเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศ ประกอบกับกระบวนการเลี้ยงตามภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การเลี้ยงแบบปล่อย เมื่อนำไก่เบตงยะลามาท้มหรือปรุงสุก ทำให้ไก่อมีกลิ่นรสชาติและลักษณะเฉพาะต่างจากไก่สายพันธุ์อื่นๆ คือ หนังหนามีสีขาวอมเหลือง เนื้อแน่น นุ่ม ไม่เละ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของไก่เบตงยะลา ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

(๖) ปลานิลสายน้ำไหลเบตง

ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) รายการที่ ๖ ของจังหวัดยะลา จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙ มีผลตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ปลานิลสายน้ำไหลเบตง เป็นสายพันธุ์ปลานิลดำที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ให้อัตราการเจริญเติบโตที่ดี มีความแข็งแรงสามารถต้านทานโรคได้ดี และมีอัตราการรอดสูง ลักษณะเด่น คือ ส่วนหัวเล็ก ลำตัวแบนข้าง สันป้อม เนื้อส่วนหลังมีลักษณะเป็นสันหนา มีการเลี้ยงในรูปแบบระบบน้ำไหลผ่าน (Flowing water system) โดยใช้น้ำจากลำธารที่ไหลมาจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของแม่น้ำปัตตานี อุณหภูมิของน้ำตลอดทั้งปีไม่สูงกว่า ๒๕ องศาเซลเซียส ตลอดระยะเวลาการเลี้ยงใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูป ระดับโปรตีนไม่ต่ำกว่า ๓๐ % และได้รับการรับรองมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี Good Aquaculture Practices (GAP) และมาตรฐาน มกษ.๗๔๓๖-๒๕๖๓ สำหรับ

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อการบริโภคจากกรมประมง ปลานิลสายน้ำไหลเบตงที่ตลาดมีความต้องการ คือ ขนาดน้ำหนักตัวไม่ต่ำกว่า ๑ - ๒.๙๙ กิโลกรัม ระยะเวลาในการเลี้ยง ๖ - ๑๒ เดือน และขนาดน้ำหนักตัว ๓ กิโลกรัมขึ้นไป ระยะเวลาในการเลี้ยง ๒ ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ปลานิลสายน้ำไหลเบตง เมื่อปรุงสุกเนื้อ มีสีขาว เนื้อแน่นและเป็นลิ้ม รสชาติหวาน มีไขมันแทรกเล็กน้อย ปราศจากกลิ่นสาบโคลน และมีความหวานน้อยกว่าปลานิลทั่วไป เหมาะสำหรับนำไปประกอบอาหารได้หลากหลายประเภท เช่น นึ่งซีอิ๊ว ทอดราดพริก ต้มยำ และปลาดิบ (ซาซิมิ) เป็นต้น

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรปี ๒๕๖๙

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ
GAP	
๑) ด้านพืช	
- ทูเรียน	๑๗,๕๗๓.๔๕ ไร่
- ลองกอง	๙๙.๕ ไร่
- มังคุด	๑,๓๒๙.๐๐ ไร่
- กาแฟ	๕.๕๐ ไร่
- ผักไฮโดรโปนิคส์	๑.๑๓ ไร่
- พืชผัก ฯลฯ	๒๖.๖๘ ไร่
- ข้าว	๙๔.๕๐ ไร่
๒) ด้านปศุสัตว์	
- สุกร	๒,๕๕๐ ตัว
- แพะเนื้อ	๖๕๐ ตัว
- ไก่พันธุ์	๗๐๐ ตัว
- แกะเนื้อ	๓๑๘ ตัว
- ไก่เนื้อ	๖๘,๐๐๐ ตัว
- ไก่ไข่	๒๐,๐๐๐ ตัว
- โคเนื้อ	๕ ตัว
- ชนโรง	๔๔๐ ไร่
๓) ด้านประมง	
- ปลานิลสายน้ำไหล	๑๓ ราย/๑๗.๖๒ ไร่
- ปลาพลวงชมพู	๔ ราย/ ๔.๓๐ ไร่
- ปลาจีน	๕ ราย/ ๓.๘๘ ไร่
- ปลาตะเพียนขาว	๕ ราย/ ๗.๐๗ ไร่
- ปลาดุก	๕ ราย/ ๐.๗๘ ไร่
- ปลาน้ำจืดรวม (อื่นๆ)	๑๘ ราย/ ๑๕.๕๗ ไร่

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ
เกษตรอินทรีย์	
- เกษตรผสมผสาน	๑ ราย / แปลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา, สำนักงานประมงจังหวัดยะลา, ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรยะลา, ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๒๗ สินค้า OTOP ระดับ ๕ ดาว ที่ผ่านการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๒๓ ผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่
๑	ขนมปั้นลืปลั้ไก่หยองน้ำพริกเผา	ร้านหยกสวย	๓๒๗ ถนนฝั่งเมือง ๔ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๒	ขนมปั้นลืปลั้ปลา	ร้านหยกสวย	
๓	น้ำพริกปลาดุกฟูสูตรแม่ผิว	วิสาหกิจชุมชนน้ำพริกสูตรแม่ผิว	๑ ถนนวิฑูรย์อุทิศ ถนนวิฑูรย์อุทิศ๑๒ ต.สะเตง
๔	ปลาต้มบาตุมัส	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลาต้มบาตุมัส	๓๐๗ ม.๗ บ้านคอกช้าง ต.แม่หวาด อ.ธารโต
๕	ทุเรียนกวน	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร	๒/๑ ม.๒ ต.ตาชี อ.ยะหา
๖	กล้วยหินฉาบหวาน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูปกล้วยหินนังตา	๔๑๘ ม.๗ ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
๗	กล้วยหินกรอบเค็ม	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูปกล้วยหินนังตา	๔๑๘ ม.๗ ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
๘	ชินชิงชาสมุนไพรเห็ดหลินจือ	บี.ที.นิเวศตาร์	๓๒๐ ต.เบตง อ.เบตง
๙	ถุงผ้าอเนกประสงค์	นานาไต้เดียร์	๖๑ ม.๕ ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง
๑๐	หมวกกะปิเยาะ	กลุ่มปักจักรบ้านดือโลปะปาเซ	๒๔๕ ม.๑ ต.สะเอะ อ.กรงปินัง
๑๑	ผ้าคลุมผมสตรี	กลุ่มศรีปุดรี	๓๑ ซอยสิโรต ๑ ต.สะเตง อ.เมือง
๑๒	ผ้าบาติกเส้นใยธรรมชาติ	ASSAMA BATIK	๒๓/๑๖ ถ.อนุสรณ์มหาราช ต.สะเตง อ.เมือง
๑๓	กระเป๋าจักสานเตยหนาม	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสันติภาพวังพญา	๑๑๙ ม.๒ ต.วังพญา อ.รามัน
๑๔	เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย	กลุ่มอาชีพสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าชุดพื้นเมืองด้วยผ้าปาเตะ	๕ ม.๑ ต.กรงปินัง อ.กรงปินัง
๑๕	เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย	กลุ่มแฮนด์อินแฮนด์ รามัน	๑๗๙/๑๔ ม.๑ ต.กาญูบอเกาะ อ.รามัน
๑๖	ผ้าบาติกพิมพ์ผสมเขียนเทียน	ครูผีเสื้อ Art&Crafts	๘๗/๗ ซ.มูซอ ๑ ต.สะเตง อ.เมือง
๑๗	ผ้าหาลา	กลุ่มศรียะลาบาติก	๘๕ ซอยเวฬุวัน ต.สะเตง อ.เมือง
๑๘	ผ้าขึ้นลายบาติก	เก๋บาติก	๗ ซอย ๒ ถ.คุปตาสา อ.เมือง
๑๙	ผ้าบาติกพิมพ์ลาย	กลุ่มBatik Tanoh	๑๘๘/๑ ม.๔ ต.ตาเนาะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา
๒๐	พื้มน้ำ กลิ่นตะไคร้หอม ตรา เจ เอ็น	บี.ที.นิเวศตาร์	๓๒๐ ต.เบตง อ.เบตง
๒๑	ยาหม่องผสมน้ำมันตะไคร้หอม ตรา เจ เอ็น	บี.ที.นิเวศตาร์	๓๒๐ ต.เบตง อ.เบตง
๒๒	ผ้าบาติกเส้นใยประดิษฐ์	ASAMA BATIC	๒๓/๑๖ ต.สะเตง อ.เมือง
๒๓	ผ้าบาติกเขียนเทียนผสมแคร็ก ๒ เมตร	ครูผีเสื้อ Art&Crafts	๘๗/๗ ต.สะเตง อ.เมือง

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๘ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด (หน่วย : ร้อยละ)

สินค้า	ปี ๒๕๖๖											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี	๐.๐๐	๒๓.๘๑	๕๘.๒๕	๑๖.๙๑	๑.๐๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปาล์มน้ำมัน	๐.๑๖	๑๑.๑๖	๑๐.๑๘	๑๔.๓๓	๑๓.๔๙	๑๓.๓๐	๑๐.๘๒	๓.๑๗	๓.๗๔	๓.๒๓	๓.๔๖	๒.๖๒
เงาะ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๘๒	๔๙.๘๒	๔๓.๙๙	๔.๓๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
กล้วยหิน	๔.๕๕	๔.๘๗	๔.๙๕	๑๒.๘๕	๔.๙๕	๖.๔๖	๗.๗๔	๑๐.๐๖	๑๑.๗๓	๑๕.๖๔	๑๐.๙๓	๕.๒๗
ทุเรียน	๐.๐๑	๐.๐๑	๐.๐๒	๐.๐๓	๐.๐๖	๒.๗๘	๑๗.๘๖	๖๐.๘๙	๑๖.๖๖	๑.๖๒	๐.๐๐	๐.๐๐
มังคุด	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๘๔	๓๔.๗๔	๕๖.๖๔	๖.๗๑	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๐๐
ลองกอง	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔.๐๘	๑๓.๐๕	๕๓.๘๕	๒๔.๓๙	๔.๖๒	๐.๐๐	๐.๐๐

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒๙ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
๑. สหกรณ์การเกษตร	๓๓	๒๘,๓๙๐
๒. สหกรณ์ออมทรัพย์	๑๓	๑๙,๔๗๖
๓. สหกรณ์ร้านค้า	๑	๔๔๑
๔. สหกรณ์บริการ	๘	๑๙,๔๕๕
๕. สหกรณ์เครดิตยูเนียน	๑	๔๐๑
รวม	๕๖	๖๘,๑๖๓

➤ ผลการประเมินความเข้มแข็งของสหกรณ์ในจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

- ระดับชั้น ๑ จำนวน ๑๑ สหกรณ์
- ระดับชั้น ๒ จำนวน ๙ สหกรณ์
- ระดับชั้น ๓ จำนวน ๓๒ สหกรณ์
- หยุดดำเนินการ จำนวน ๑ สหกรณ์

➤ ปริมาณธุรกิจสถาบันเกษตรกร

- สหกรณ์ ๑๑,๐๓๐,๕๔๑,๓๒๘.๒๔ บาท
- กลุ่มเกษตรกร ๒๓๔,๑๔๙,๗๕๑.๖๐ บาท

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๓๐ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๘

ที่	อำเภอ	จำนวน (กลุ่ม)								รวม กลุ่ม	หมายเหตุ
		เบตง	เมืองยะลา	กรงปินัง	กาบัง	ธารโต	บันนังสตา	ยะหา	รามัน		
๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๘	๑๕	๗	๑๐	๑๕	๙	๑๓	๒๐	๙๗	จำนวนกลุ่ม
๒	กลุ่มยุวเกษตรกร	๑๗	๒๗	๘	๘	๑๓	๒๐	๑๒	๑๘	๑๒๓	สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลง
๓	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๘	๓๒	๗	๙	๑๖	๑๓	๑๑	๔๘	๑๔๔	ได้ตลอด
๔	วิสาหกิจชุมชน	๔๙	๖๘	๕๓	๒๐	๓๔	๔๘	๔๑	๕๕	๓๖๘	
๕	อกม. (ราย)	๘๒	๒๓	๑๙	๓๗	๕๐	๔๙	๙๐	๓๒	๓๘๒	

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดยะลา

อาสาสมัครเกษตร หมายถึง เกษตรกรหรือบุคคลที่ได้รับคัดเลือกหรือสมัครใจเข้า เป็นอาสาสมัครภายใต้หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด เพื่อเป็นเครือข่ายในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งงานของชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตรหรือสหกรณ์ โดยจังหวัดยะลามีอาสาสมัครเกษตรรวม ๑๔ สาขา จำนวน ๑,๔๕๑ ราย (นับซ้ำ)

ตารางที่ ๓๑ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด ปี ๒๕๖๗

สาขา/อำเภอ	เมืองยะลา	เบตง	บันนังสตา	ธารโต	ยะหา	รามัน	กาบัง	กรงปินัง	รวมทั้งสิ้น
ครูบัญชี	๑๗	๐	๑	๕	๑๐	๓	๒	๕	๔๓
หมอดินอาสา	๘๑	๓๓	๕๐	๓๗	๔๙	๙๐	๑๗	๒๓	๓๘๐
ประมงอาสา	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	๑	๑	๑	๒	๑	๑	๑	๑	๙
ครูยาง	๓๘	๒๘	๒๙	๑๗	๓๒	๘๗	๓๗	๒๒	๒๙๐
อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๐	๒	๐	๐	๑๖	๑๖	๘	๔	๔๖
อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์	๑๓	๕	๖	๔	๗	๑๖	๒	๔	๕๗
อาสาปศุสัตว์	๒๖	๑๕	๑๓	๖	๙	๒๕	๒๐	๑๗	๑๓๑
อาสาผันหลวง	๒	๑	๓	๑	๒	๑	๐	๑	๑๑
อาสาสมัครสหกรณ์	๕	๒	๒	๔	๔	๓	๒	๔	๒๖
อาสาสมัครชลประทาน	๙	๘	๘	๑๐	๓	๕	๓	๓	๔๙
ชวานาอาสา	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	๘๓	๓๓	๖๗	๔๕	๒๓๗	๑๑๘	๒๕	๒๗	๖๓๕
สารวัตรเกษตรอาสา	๓๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๔๑
รวมสาขา (นับซ้ำ)	๓๑๕	๑๒๘	๑๘๐	๑๓๑	๓๗๐	๓๖๕	๑๑๘	๑๑๒	๑,๗๑๙
รวมบุคคล (ไม่นับซ้ำ)	๒๖๔	๑๑๘	๑๕๕	๑๑๗	๓๑๙	๓๓๔	๑๐๒	๙๑	๑,๕๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๗ จำนวนประชาชนชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

จังหวัดยะลา โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา ได้รับงบประมาณจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ดำเนินการพัฒนาทักษะ ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน) โดยสนับสนุนให้เกษตรกร มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้ และเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าได้

ตารางที่ ๓๒ จำนวนศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ปี ๒๕๖๗

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน	ชื่อผู้รับผิดชอบ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลท่าสาป ๑๖๓/๑๕ หมู่ที่ ๑ ต.ท่าสาป อ.เมืองยะลา จ.ยะลา โทรศัพท์ ๐๘๐-๘๘๙๓๘๙๑๕	นายมะตามิง อารียู
๒	ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดยะลา ๑๕/๑ หมู่ที่ ๑ ต.วังพญา อ.รามัน จ.ยะลา โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๘๗๕๐๖๕	นายชานนท์ เจะหะมะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๓๓ จำนวนเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer และเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer ปี ๒๕๖๗

ที่	อำเภอ	จำนวน (คน)								รวม
		เมืองยะลา	รามัน	ยะหา	กาบัง	กรงปินัง	บันนังสตา	ธารโต	เบตง	
๑	Smart Farmer	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๑๐	๑๐	๗๘
๒	Yong Smart Farmer	๕	๕	๓	๒	๓	๒	๒	๓	๒๕

ตารางที่ ๓๔ กิจกรรมศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๖

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	กิจกรรม
๑	นายสมชาย เชี่ยวชาญศิลป์	๖๙ ถนนรัตนกิจ ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่ตั้ง สวนดาวทอง หมู่ที่ ๕ ตำบลตานะแม่เราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	การผลิตส้มโชกุนคุณภาพ การเลี้ยงนกนางแอ่น
๒	นายอิสมาแอล ลาเต๊ะ	๒๗/๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลลำใหม่	การปลูกผักปลอดสารพิษ/ผักสลัด/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	กิจกรรม
		อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	ฝึกเคล/มะเขือเทศ/ยาหม่องสมุนไพร น้ำมันไพร
๓	นายวิทยา ตาพ่วง	๔/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลยะรม อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	เกษตรผสมผสาน /การเลี้ยงผึ้ง การเพาะเห็ดนางฟ้า /ผลิตภัณฑ์จากผึ้ง
๔	นายอติเรก ซอริ	๑๐๑/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา	เกษตรผสมผสาน (การปลูกกล้วยไข่ และผลิตภัณฑ์จากกล้วยไข่)
๕	นายสุชาติ สดะบดี	๖๔/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	เกษตรผสมผสาน การแปรรูปชาเห็ดหลินจือ
๖	นางสาวโรสนี ดอเลาะ	๑/๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลบุดี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	การผลิตข้าวพื้นเมือง การแปรรูปข้าวพื้นเมือง
๗	นายมะซอรี มาสะ	ม.๑ ตำบลห้วยกระทิง อำเภอ กรงปินัง จังหวัดยะลา	การผลิตทุเรียนคุณภาพ เกษตรผสมผสาน
๘	นายอิรฟาน เจ๊ะเงาะ	๗๗ ม.๘ ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา	การเลี้ยงแพะนม /การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ /นมแพะสปูนมแพะ

๒.๙ แหล่งรวบรวมและกระจายสินค้าการเกษตร

๒.๙.๑ โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มยางและผลิตภัณฑ์ยาง

- ๑) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านถ้ำทะเล ประกอบกิจการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา เช่น แผ่นพื้น
ฟุตซอล พื้นยางฯ
- ๒) บริษัท อุตสาหกรรมน้ำยางยะลา จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำยางข้น
- ๓) บริษัท จิบบูล่าเท็กซ์ จำกัด ประกอบกิจการทำยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น และยางแท่ง ที.ที.อาร์ ๕
แอล
- ๔) บริษัท ยูนิเท็กซ์ รีบเบอร์ จำกัดประกอบกิจการ ทำน้ำยางข้น และยางแผ่น-ก้อนจากทางน้ำยาง
ทำยางแผ่นรมควัน
- ๕) บริษัท ซุปเปอร์เท็กซ์ จำกัดประกอบกิจการ ทำยางข้นและสปีดครีม (หยุดกิจการชั่วคราว)
- ๖) บริษัท ยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นรมควัน
- ๗) บริษัท เอ เอ รีบเบอร์ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นรมควัน
- ๘) กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางและผลิตภัณฑ์ยางตาชี ประกอบกิจการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา
เช่นแผ่นพื้นสนามฟุตซอล พื้นยางฯ
- ๙) บริษัท มาร์เต็ค-ยะลา จำกัด ประกอบกิจการ ทำน้ำยางข้นและยางแท่ง ที.ที.อาร์ ๕ แอล และยาง
แท่งชนิดอื่น ๆ (หยุดกิจการชั่วคราว)
- ๑๐) บริษัท ศรีไทยการยางอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางรัดของ

๑๑) สหกรณ์กองทุนสวนยางตาเนาะ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นดิบ ทำยางแผ่นฝึงแห้ง ยางแผ่นรมควัน ยางเครป

๑๒) บริษัท เซาท์แลนด์รับเบอร์ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นรมควัน

๑๓) กลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ ประกอบกิจการ ทำยางเครฟ ยางแห้ง และยางคอมปาวด์

๑๔) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาสหผล ประกอบกิจการ รมยางพารา

๑๕) บริษัท บุญชอบพารา จำกัด ประกอบกิจการ รมควันยางและทำยางเครฟ

๑๖) บริษัท ชำนาญรับเบอร์ จำกัด ประกอบกิจการ ยางแผ่นรมควัน

๑๗) บริษัท ยะลาลาเท็กซ์ จำกัด ประกอบกิจการ ทำน้ำยางชั้นและยางเครฟ

๑๘) บริษัท เอกวนกิจ จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำยางพาราชั้นและทำยางแผ่นจากเศษยาง

๑๙) นายฮามะ รับเบอร์ ประกอบกิจการ ทำยางเครป

๒๐) สหกรณ์กองทุนสวนยางสี่สิบสามัคคี จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นดิบ ทำยางแผ่นฝึงแห้ง/รมควัน ทำยางเครฟ

๒.๙.๒ โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มผลิตภัณฑ์จากพืช

๑) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาฮันหุย ประกอบกิจการ ปรับปรุงคุณภาพข้าวสาร

๒.๙.๓ โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร

๑) โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา ประกอบกิจการ ฆ่าสัตว์

๒) ค้าเจริญ ประกอบกิจการ ทำก๋วยเตี๋ยวและหมี่วุ้น

๓) โรงน้ำแข็งเจริญสิน ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็ง

๔) นายเปรมวิทย์ เลิศเกียรติวงศ์ ประกอบกิจการ ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว

๕) นางกองแก้ว คณาชนพิทักษ์ ประกอบกิจการ ทำเส้นขนมจีนสด

๖) นางสาวนงนุช จิรภาพงพันธ์ ประกอบกิจการ ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว

๗) บริษัท สงวนอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด ประกอบกิจการ ทำขนมปังเกล็ดขนมปังขนมเค้ก

๘) เจริญทองฟูต ประกอบกิจการ ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง และทำอาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืช

๙) โรงก๋วยเตี๋ยวสาโรงช ประกอบกิจการ ผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว และเส้นหมี่

๑๐) นิบงน้ำแข็งหลอด ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งก้อนเล็กและน้ำดื่ม

๑๑) ยะลาเจริญพรน้ำแข็งหลอด ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งหลอด

๑๒) บริษัท โรงน้ำแข็งอลิฮัม จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำแข็งหลอด

๑๓) โรงน้ำแข็งแสงสิน ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งหลอดและน้ำดื่ม

๑๔) โรงน้ำแข็ง บันตูไอซ์ ประกอบกิจการ ผลิตน้ำแข็งหลอด

๑๕) นายพิภพ กอวัฒนากุล ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งหลอด

๑๖) บริษัท เบตงน้ำแข็ง จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำแข็งก้อนเล็ก โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา

๒.๙.๔ โรงงานอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม

๑. บริษัท ตอยยิบัน ฟู้ดส์ จำกัด ประกอบกิจการผลิตเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ

๒.๙.๕ สินค้าไม้ผล

๑. โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต ประกอบกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

๒. โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา ประกอบกิจการ การแปรรูปและ
ผลิตภัณฑ์อาหาร
๓. โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง ประกอบกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
๔. โรงงานแปรรูปทุเรียน ฟาร์มตัวอย่างธารโต อำเภอธารโต ประกอบกิจการ การแปรรูปและ
ผลิตภัณฑ์อาหาร
๕. SKY ออน ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง ประกอบกิจการ ห้องเย็นที่มีการแปรรูปวัตถุดิบ
๖. วิสาหกิจชุมชน
๗. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
๘. ตลาดออนไลน์
๙. ตลาดภายในจังหวัด
๑๐. ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน